

Finansiell rapportering i tillväxtföretag

En praktisk handledning

I CONNECT-serien ingår hittills:

Så skriver Du en vinnande affärsplan

En praktisk handledning.
Sthlm 1999. 23 s. IVA-R 428.

Att starta och driva tillväxtföretag

Några råd på vägen.
Sthlm 1999. 42 s. IVA-R 429.

Finansieringsmöjligheter för tillväxtföretag

Några råd på vägen.
Sthlm 1999. 31 s. IVA-R 430.

Att belöna och motivera medarbetare i tillväxtföretag

Några råd på vägen.
Sthlm 1999. 30 s. IVA-R 431.

Förnuftsvärdering

Värdering av tillväxtföretag i ett tidigt skede.
Sthlm 2002. 20 s. IVA-R 432.

Styrelsearbete i tillväxtföretag

Några råd på vägen.
Sthlm 2000. 54 s. IVA-R 435.

Att bygga tillväxtföretag genom människor*

Några råd på vägen.
Sthlm 2000. 34 s. IVA-R 436.

Tillväxtjuridik

En kortfattad juridisk guide för tillväxtföretagare.
Sthlm 2000. 37 s. IVA-R 437.

Från såddkapital till börsintroduktion

Hur Du som tillväxtentreprenör hanterar investerare.
Sthlm 2000. 36 s. IVA-R 438.

Finansiell rapportering i tillväxtföretag

En praktisk handledning.
Sthlm 2002. 54 s. IVA-R 439.

Priset för en CONNECT-skrift är 100 kr (inkl. moms).
Beställ via e-post: connect@iva.se eller fax 08-611 56 23.
Skrifterna finns även i Acrobat Reader-format för fri nedladdning
från CONNECT:s hemsida: www.connectsverige.se.

* Finns även på engelska som pdf-fil på CONNECTs hemsida:
www.iva.se/connect med titeln *Building Growth Companies
through People. Some advice along the way.*

Finansiell rapportering i tillväxtföretag

En praktisk handledning

© Utgivare: Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien och CONNECT Sverige, 2002
Box 5073, 102 42 Stockholm
IVA-R 439
ISSN 0348-7393
ISBN 91-7082-687-0
Tryckning: OH-Tryck AB

Beställningar tas emot av
Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA
Box 5073, 102 42 Stockholm
Telefon: 08-791 29 00
Telefax: 08-61 56 23
E-post: connect@iva.se

Förord

Alla företag i Sverige är enligt lag skyldiga att upprätta och offentliggöra vissa årliga finansiella rapporter. Dessa rapporter ska ge en objektiv bild av hur verksamheten går och ger en möjlighet till jämförelse och utvärdering. Inte bara för att företagets ledning och styrelse ska kunna hantera företagets ekonomiska styrning på bästa sätt utan även för aktieägare och andra med intresse i företaget.

För att olika intressenter på ett meningsfullt sätt ska kunna analysera och jämföra olika företags verksamhetsutfall, speciellt inom en bransch, behövs enhetliga redovisningsprinciper. Dessutom behövs rekommendationer för att tillse att sådana upplysningar lämnas som är av betydelse för den som fattar beslut på basis av företagets finansiella rapporter. En tillförlitlig finansiell information är viktig för att långsiktigt bygga förtroende hos investerare och andra finansiärer.

Syftet med skriften är att ge praktiska råd om hur tillväxtföretag i olika faser ska hantera den finansiella rapportering som är nödvändig för att alla intressenter till företaget ska få den information de efterfrågar utan att avslöja för mycket av företagets affärshemligheter.

Skriften behandlar främst de lagstadgade krav som ställs på finansiell rapportering för ett svenskt, icke publikt företag. Skriften omfattar formella krav på hur en årsredovisning och en delårsrapport ska se ut och när dessa måste upprättas. Vidare diskuteras specifika redovisningsfrågor som normalt sett är aktuella för tillväxtföretag, t.ex. hur immateriella tillgångar och incitamentsprogram redovisas.

Då många tillväxtföretag i Sverige förr eller senare ska bli globala företag och publika företag, behandlar skriften även övergripande vad företagen bör tänka på vad gäller den finansiella rapporteringen när detta blir aktuellt.

Skriften är sammanställd av Jan Berntsson, Åsa Andersson och Kerstin Critti Cronholm vid Deloitte & Touche.

Stockholm i september 2002

Christer Zetterberg

Ordförande, CONNECT Sverige

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	6	5. REDOVISNINGSPRINCIPER OCH REDOVISNINGSNORMER I SVERIGE	9	5. REDOVISNINGSPRINCIPER OCH REDOVISNINGSNORMER I SVERIGE	9	5. REDOVISNINGSPRINCIPER OCH REDOVISNINGSNORMER I SVERIGE	9
Varför är finansiell information så viktig?	6	Behov av enhetliga redovisningsprinciper	9	Grundläggande redovisnings- och värderingsprinciper	22	Grundläggande redovisnings- och värderingsprinciper	22
Vilka läser företagets finansiella rapporter?	7	Redovisningsrådet	9	Redovisning av olika finansieringsformer	24	Redovisning av olika finansieringsformer	24
Hur bör företagets finansiella rapporter utformas?	7	Bokföringsnämnden	10	Redovisning av immateriella tillgångar	28	Redovisning av immateriella tillgångar	28
Ny Teknik AB	7	Näringslivets Börskommitté och Finansinspektionen	10	Redovisning av incitamentsprogram	31	Redovisning av incitamentsprogram	31
2. REDOVISNINGSPRINCIPER OCH REDOVISNINGSNORMER I SVERIGE	9	3. ÅRSREDOVISNING	11	6. ÖVRIG FINANSIELL RAPPORTERING	35	6. ÖVRIG FINANSIELL RAPPORTERING	35
Behov av enhetliga redovisningsprinciper	9	Varför upprättas en årsredovisning?	11	Intern uppföljning och information till styrelse	35	Intern uppföljning och information till styrelse	35
Redovisningsrådet	9	När ska en årsredovisning upprättas?	11	Information till ägare och riskkapitalister	36	Information till ägare och riskkapitalister	36
Bokföringsnämnden	10	Allmänna bestämmelser om årsredovisning	11	Information till banker vid finansiering	37	Information till banker vid finansiering	37
Näringslivets Börskommitté och Finansinspektionen	10	Vad ska en årsredovisning innehålla?	13	Nyckeltal	37	Nyckeltal	37
3. ÅRSREDOVISNING	11	Förvaltningsberättelse	13	Prognoser/budgetar	41	Prognoser/budgetar	41
Varför upprättas en årsredovisning?	11	Resultaträkning	15	7. KRAV PÅ FINANSIELL RAPPORTERING FÖR NOTERADE FÖRETAG	42	7. KRAV PÅ FINANSIELL RAPPORTERING FÖR NOTERADE FÖRETAG	42
När ska en årsredovisning upprättas?	11	Balansräkning	16	Informationsspridning/sekretess	42	Informationsspridning/sekretess	42
Allmänna bestämmelser om årsredovisning	11	Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	17	Finansiell rapportering	42	Finansiell rapportering	42
Vad ska en årsredovisning innehålla?	13	Kassaflödesanalys	18	8. INTERNATIONELL REDOVISNINGSSSED	43	8. INTERNATIONELL REDOVISNINGSSSED	43
Förvaltningsberättelse	13	Tilläggsupplysningar	19	Internationell notering	43	Internationell notering	43
Resultaträkning	15	Underskrift och ansvar	20	Redovisningsrådet i relation till IFRS	43	Redovisningsrådet i relation till IFRS	43
Balansräkning	16	Registrering hos Patent- och registreringsverket	20	Väsentliga skillnader mellan svensk redovisningssed och US GAAP	43	Väsentliga skillnader mellan svensk redovisningssed och US GAAP	43
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	17	4. DELÅRSRAPPORT	21	BILAGOR		BILAGOR	
Kassaflödesanalys	18	Varför upprättas en delårsrapport?	21	1 Exempel på tilläggsupplysningar	47	1 Exempel på tilläggsupplysningar	47
Tilläggsupplysningar	19	Vilka regelverk styr vid upprättande av delårsrapporten?	21	2 Definitioner	52	2 Definitioner	52
Underskrift och ansvar	20	Vad ska en delårsrapport innehålla?	21	3 Förkortningar	53	3 Förkortningar	53
Registrering hos Patent- och registreringsverket	20	Registrering hos Patent- och registreringsverket	21	4 Källor för mer information	54	4 Källor för mer information	54

I. Inledning

Målsättningen med denna skrift är att ge nya entreprenörer en allmän orientering om finansiell rapportering, och att belysa vissa specifika redovisningsfrågor som är vanliga i tillväxtföretag. Skriften kan fungera som ett hjälpmedel i arbetet med att utforma ett bolags finansiella information och inför diskussioner med banker, finansier, revisorer, redovisningsbyråer etc.

Skriften behandlar främst de lagstadgade krav som ställs på finansiell rapportering för ett svenskt, icke börsnoterat/offentligt företag. Skriften omfattar formella krav på hur en årsredovisning och en delårsrapport ska se ut samt när dessa måste upprättas. Vidare berörs god redovisningssed för vissa redovisningsfrågor som är vanligt förekommande i tillväxtföretag.

I slutet av skriften beskrivs andra former av finansiella rapporter och ekonomiska nyckeltal som är normalt förekommande. Vidare berörs den övergripande skillnaden mellan kraven på börsnoterade/offentliga respektive icke börsnoterade/offentliga företag samt vad som krävs om företaget vill tillämpa internationell redovisningssed (t.ex. vid en börsnotering utomlands).

Skriften har delats upp i följande kapitel:

- Redovisningsprinciper och redovisningsnormer i Sverige
- Årsredovisning
- Delårsrapport
- Redovisningsfrågor i tillväxtföretag
- Övrig finansiell rapportering
- Krav på finansiell rapportering för noterade företag
- Internationell redovisningssed.

I skriften finns ett antal exempel, vilka utgår från ett fiktivt företag, Ny Teknik AB. Exempelen finns med för att tydligare illustrera vissa viktiga områden och fungera som utgångspunkt vid upprättande av egna finansiella rapporter. (En övergripande beskrivning av Ny Teknik AB återfinns längre fram i kapitlet.)

VARFÖR ÄR FINANSIELL INFORMATION SÅ VIKTIG?

Varför är finansiell information så viktig? Vet inte entreprenören hur verksamheten går och vilka behov företaget har? På ett övergripande plan är det nog så, men den finansiella informationen ger ett mer objektiva svar på hur bra verksamheten går. Den ger möjlighet till jämförelse och utvärdering. Den är ett verktyg för att förmedla information om företaget till företagets intressenter, och dessutom finns lagstadgade krav på att upprätta och offentliggöra vissa finansiella rapporter.

Den finansiella informationen för avslutade perioder sammanfattar i ekonomiska tal hur företagets verksamhet har gått, hur företaget är finansierat och hur man har använt sina tillgångar. När man gör ett bokslut – oavsett om det är för en månad, ett kvartal eller ett år – skapar man ett tillfälle att utvärdera om verksamheten ger den ekonomiska avkastning som företagsledning och ägare förväntar sig. Den finansiella informationen är också utgångspunkten för prognoser och budgetar och ligger därmed till grund för beslut om framtiden.

Genom att analysera den finansiella informationen kan företagets interna och externa intressenter bl.a.:

- utvärdera företagets behov av tillkommande finansiering
- utvärdera den ekonomiska avkastningen
- jämföra företagets ekonomiska utveckling med dess konkurrenters
- bedöma tillförlitlighet i tidigare prognoser.

En professionellt utformad och upprättad finansiell rapport är ett utmärkt och nödvändigt instrument för att bygga och upprätthålla ett förtroende hos företagets intressenter.

VILKA LÄSER FÖRETAGETS FINANSIELLA RAPPORTER?

Företagets finansiella rapporter upprättas för både internt och externt bruk. Företagsledningen, företagets ägare, potentiella investerare (riskkapitalister, banker), befintliga och blivande affärskontakter (kunder, leverantörer, konkurrenter), anställda och myndigheter är alla läsare av företagets finansiella rapporter.

Dessa intressenter använder informationen för skilda syften och har alla olika mycket kunskap om företaget och dess verksamhet. Företaget bör därför fråga sig om informationen i de finansiella rapporterna tillfredsställer intressenternas behov av information – utan att avslöja för mycket av företagets affärshemligheter.

HUR BÖR FÖRETAGETS FINANSIELLA RAPPORTER UTFORMAS?

Ett övergripande rättesnöre för företaget bör vara att den finansiella information som sammanställs (och offentliggörs) på ett rättvisande sätt ska beskriva företagets verksamhet, resultatutveckling och finansiella ställning. Lagar och rekommendationer bör följas för att skapa trovärdighet. Ett avsteg från accepterade regler måste alltid förklaras.

Om företagsledningen anser att den finansiella rapporten inte ger en rättvisande bild av verk-

samheten, oavsett om det är positiv eller negativ information som saknas, bör rapporten kompletteras med ytterligare kommentarer och analyser. I t.ex. förvaltningsberättelsen kan de risker som är förknippade med verksamheten kommenteras ytterligare och i vissa fall kompletteras med känslighetsanalyser.

För externa intressenter är det viktigt att de finansiella rapporterna svarar på frågan *varför* resultatet (och kassaflödet) har utvecklats som det har gjort. Informationen bör vara *aktuell* och fokus bör därför läggas på händelser under den senaste rapportperioden samt förväntad framtida utveckling. Vidare bör företagen tänka på att i ett tidigt skede besluta om hur den finansiella informationen ska utformas och vilka redovisningsprinciper som ska tillämpas – detta för att kunna upprätta *konsekventa* rapporter med ett innehåll och en struktur för belopp och kommentarer som underlättar möjligheten att jämföra mellan åren.

NY TEKNIK AB

Exempelföretaget Ny Teknik AB startades för drygt två år sedan av två personer, tillika ägare av företaget, vilka tidigare arbetat på ett större företags tekniska utvecklingsavdelning. Företaget har i dag sex anställda.

Företaget lämnar redovisning per kalenderår och har just avslutat sitt andra räkenskapsår. Företaget redovisar en blygsam vinst detta år, efter ett första förlustår.

Ny Teknik AB har för närvarande ett tiotal närbesläktade produkter och är underleverantör till den prispressande bilindustrin. Under året har produktlanseringar skett, men branschen är konjunkturkänslig och det gångna året har kännetecknats av en viss nedgång. Företaget har därför senarelagt lanseringen av vissa nya produkter. Ny Teknik AB:s produkter är unika, och man anser sig ha ett tekniskt försprång gentemot konkurrenterna. Företaget ser därför ljus på framtiden.

Under året har betydande investeringar skett i

produktionen. Företaget har immateriella tillgångar i form av dels egna patent, dels aktiverade utgifter för utveckling.

Under föregående år erhöles ett villkorat aktieägartillskott på fyra miljoner kronor från de två ursprungliga ägarna. För att ytterligare finan-

siera verksamheten i detta tidiga och expansiva skede har under året även en riktad nyemission skett till en svensk institutionell ägare. Emissionen omfattade 100 000 aktier à 300 kronor. Aktiernas nominella värde uppgår till 100 kronor, dvs. en överkurs på totalt 20 miljoner kronor.

2. Redovisningsprinciper och redovisningsnormer i Sverige

BEHOV AV ENHETLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

Ett viktigt syfte med finansiell rapportering är att ge viktig information till dem som fattar beslut vilka baseras på företagets ekonomiska utveckling. För att olika intressenter på ett meningsfullt sätt ska kunna analysera och jämföra skilda företags verksamhetsutfall, t.ex. inom en viss bransch, behöver årsredovisningar och andra finansiella rapporter utformas enligt enhetliga redovisningsprinciper och innehålla relevanta uppgifter.

I Sverige styrs redovisningen främst av:

- *Bokföringslagen (BFL)*

BFL definierar vilka som är bokföringsskyldiga samt vad denna bokföringsskyldighet innebär. Lagen omfattar bl.a. hur löpande bokföring ska upprättas, arkiveras och avslutas genom en årsredovisning eller ett årsbokslut.

- *Årsredovisningslagen (ÅRL)*

ÅRL gäller för de företag som enligt BFL ska avsluta sin löpande bokföring med en årsredovisning. (Försäkringsföretag, kreditinstitut och värdepappersbolag lyder under en särskild lagstiftning, vilken vi inte kommer att gå närmare in på denna skrift.)

- *Vissa speciallagar*

Det finns även andra lagar med redovisningsanknytning som berör de flesta företag, t.ex. lagen om inventering av varulager för inkomsttaxeringen.

- *Associationsrättsliga lagar*

För olika företagsformer finns särskild lagstiftning, t.ex. aktiebolagslagen (ABL), lagen om ekonomiska föreningar, lag om utländska filialer och stiftelselagen. Dessa lagar täcker in frågor om bildande och registrering, ledning av verksamheten, fastställande av resultat- och balansräkning (dvs. en del av årsredovisningen), användande av företagets egendom etc.

Redovisningslagstiftningen är en ramlagstiftning, vilket innebär att den inte innehåller några detaljer utan anger grundläggande värderingsregler och uppställningsformer. Utöver lagar finns det därför kompletterande redovisningsnormer, vilka ges ut av Redovisningsrådet (RR), Bokföringsnämnden (BFN), Näringslivets Börskommitté (NBK) m.fl. organisationer.

Vilka redovisningsnormer ett företag bör tillämpa beror på ägarspridningen samt på hur stort allmänintresse företagets finansiella rapporter har.

Det finns även ett starkt och formellt samband mellan redovisning och företagsbeskattning. Vid upprättande av årsbokslut tar man därför hänsyn till vissa skattelagar, och årsbokslutet är utgångspunkten för företagets självdeklaration. Denna skrift behandlar dock inte beskattning av företag, och därför kommer skattemässiga aspekter endast undantagsvis att beröras.

REDOVISNINGSRÅDET

Redovisningsrådet (RR) har till uppgift att utfärda rekommendationer kring redovisning och sprida information om redovisningsfrågor. RR:s rekommendationer ges ut för att företagens finan-

siella rapporter ska hålla en kvalitativt hög nivå och vara i överensstämmelse med vad som gäller internationellt¹.

RR:s rekommendationer gäller börsnoterade företag eller företag som genom sin storlek har ett stort allmänt intresse. Andra företag får, men behöver inte, tillämpa RR:s rekommendationer. Företag som inte behöver tillämpa RR:s rekommendationer ska i stället tillämpa Bokföringsnämndens (BFN) allmänna råd i ämnet. Även enskilda dotterbolag till noterade företag har möjlighet att välja mellan RR:s rekommendationer och BFN:s allmänna råd. I dessa fall måste dock den finansiella rapportering som ligger till grund för koncernredovisningen upprättas i enlighet med de rekommendationer som tillämpas i moderföretaget och för koncernen.

Utöver de rekommendationer som RR ger ut finns Redovisningsrådets Akutgrupp, som hantlar redovisningsfrågor som behöver ett snabbt svar och som inte tidigare har behandlats i någon rekommendation. Som exempel kan nämnas det uttalande som gavs i samband med återbäring av överskottsmedel i SPP, numera Alecta. Dessutom uttalar Redovisningsrådets Akutgrupp i frågor där olika tolkningar förekommer.

Slutligen finns ett antal rekommendationer som har getts ut av Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR), vilket var det organ som gav ut rekommendationer innan RR inrättades. Inga nya rekommendationer ges ut av FAR, men vid behov uppdateras redan utgivna rekommendationer.

BOKFÖRINGSNÄMNDEN

Bokföringsnämnden (BFN) ansvarar för utvecklandet av god sed vad gäller företagens bokföring

och offentliga redovisning. BFN:s allmänna råd och vägledningar gäller uteslutande näringsdrivande företag och utgår från tre kategorier av icke börsnoterade/offentliga företag – små företag ("10/24"), medelstora företag och stora företag². BFN har gett ut ett särskilt allmänt råd som behandlar huruvida ett företag måste tillämpa RR:s rekommendationer eller om man kan följa BFN:s allmänna råd.

BFN:s allmänna råd tar sin utgångspunkt i de minsta företagen, med utökade krav för de medelstora och stora företagen. Tanken är att företagen bara ska behöva läsa de avsnitt som gäller den egna företagskategorin. BFN:s råd kallas ofta *lätttnadsregler*, eftersom de tillåter att vissa företag inte fullt ut behöver följa RR:s mer omfattande rekommendationer.

Ett företag kan välja att följa vissa av RR:s rekommendationer, men i övrigt tillämpa BFN:s allmänna råd. Däremot ska den valda rekommendationen eller det valda allmänna rådet tillämpas i sin helhet.

NÄRINGSLIVETS BÖRSKOMMITTÉ OCH FINANSINSPEKTIONEN

Näringslivets Börskommitté (NBK) har till uppgift att verka för god sed på aktiemarknaden, och man ger ut rekommendationer som ska tillämpas av börsnoterade företag. NBK har bl.a. gett ut rekommendationer om information om ledande befattningshavares förmåner samt om utformning av prospekt.

Företag inom bank- och finansbranschen (t.ex. banker, kreditinstitut, värdepappersföretag och försäkringsföretag) ska tillämpa de föreskrifter och allmänna råd som ges ut av Finansinspektionen.

¹ Med internationellt avses i detta fall i IAS (International Accounting Standards).

² För en definition av små, medelstora och stora företag, se bilaga 2 eller BFN:s Allmänna råd (BFNAR 2000:2) om tillämpning av Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden.

3. Årsredovisning

Företag som är bokföringsskyldiga ska löpande bokföra alla affärshändelser, vilka sedan sammanställs årsvis genom ett årsbokslut. Årsbokslutet blir således en sammanfattning över en periods resultat och visar företagets finansiella ställning vid ett visst datum.

Många bokslutsföretag är dessutom skyldiga att upprätta en årsredovisning. Detta gäller bl.a. om företaget är ett aktiebolag, en ekonomisk förening, ett handelsbolag, en stiftelse, ett företag som omfattas av lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen om årsredovisning i försäkringsbolag, ett 10/24-företag eller ett moderföretag i en 10/24-koncern.

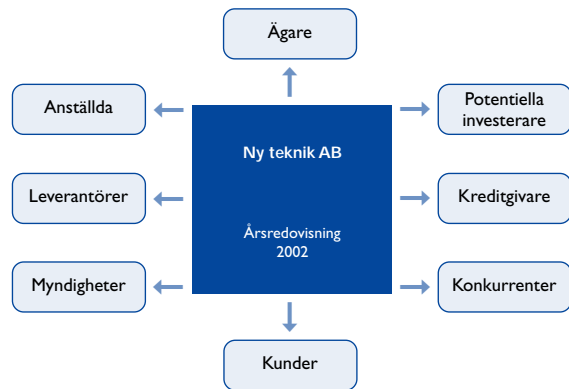
I den efterföljande texten utgår vi från att företaget är ett aktiebolag.

VARFÖR UPPRÄTTAS EN ÅRSREDOVISNING?

Företagen ska enligt lag upprätta och offentliggöra en årsredovisning. De lagar som styr när och hur en årsredovisning ska upprättas är bokföringslagen (BFL), årsredovisningslagen (ÅRL) och aktiebolagslagen (ABL). FAR har dessutom gett ut en praktisk vägledning om årsredovisning i aktiebolag.

Årsredovisningen används ofta i marknadsföringssyfte och är en bra och ofta använd informationskälla för personer som är intresserade av ett företag (se figur 1).

Årsredovisningen är en offentlig handling; det är alltså möjligt för vem som helst att ta del av den företagsinformation som finns i årsredovisningen. Därmed är det viktigt att ett företag använder årsredovisningen som ett instrument för att bygga och upprätthålla förtroende hos sina intressenter.

Figur 1. Potentiella läsare av årsredovisning

NÄR SKA EN ÅRSREDOVISNING UPPRÄTTAS?

En årsredovisning upprättas när ett företags räkenskapsår har avslutats. Ett räkenskapsår omfattar normalt tolv månader och kan vara ett kalenderår eller ett brutet räkenskapsår (t.ex. 1 juli – 30 juni). Företagets räkenskapsår är fastställt i bolagsordningen och registrerat hos Patent- och registreringsverket (PRV).

Årsredovisningen ska fastställas på bolagsstämman inom sex månader från räkenskapsårets slut. Före denna tidpunkt ska årsredovisningen ha granskats av företagets revisor samt behandlats av styrelsen.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM ÅRSREDOVISNING

ÅRL föreskriver vissa grundläggande principer som ska tillämpas när man upprättar en årsredovisning. Dessa principer kan delas upp i allmänna principer och andra grundläggande redovisningsprinciper enligt följande:

Allmänna principer

- *Överskådlighet.* Informationen i årsredovisningen ska vara lätt att ta till sig. Den ska presenteras på ett relevant och systematiskt sätt, som ger läsaren en god överblick över samtliga delar i årsredovisningen.
- *God redovisningssed.* Årsredovisningen ska upprättas i enlighet med lag, praxis och rekommendationer. Företagen har skyldighet att följa lagen och bör beakta de rekommendationer och allmänna råd som ges ut av RR och BFN.
- *Rättvisande bild.* Balansräkningen, resultaträkningen och noterna ska upprättas som en helhet. I normalfallet förutsätts att om RR:s rekommendationer alternativt BFN:s allmänna råd tillämpas, så innebär det att årsredovisningen ger läsaren en rättvisande bild av företagets resultat och ställning. Principen om en rättvisande bild innebär även att företag kan göra avsteg från rekommendationer och allmänna råd, men om detta sker så ska företaget upplysa om och ange skälen därför.
- *Språk, form och valuta.* Årsredovisningen ska vara skriven på svenska, i vanlig läsbar form, och beloppen ska anges i företagets redovisningsvaluta (svenska kronor eller euro).

Andra grundläggande redovisningsprinciper

Utöver de allmänna principer som har beskrivits ovan omfattar ÅRL sju redovisningsprinciper, vilka ska tillämpas när en årsredovisning upprättas. Dessa principer beskrivs nedan. Därutöver finns i krav på värderingsprinciper. Utöver ÅRL:s krav finns ytterligare principer (t.ex. matchningsprincipen) som företaget bör ta hänsyn till vid upprättande av finansiella rapporter.

- *Fortlevnadsprincipen.* Man förutsätter att företagets verksamhet kommer att fortsätta (om inte t.ex. ett nedläggningsbeslut har fattats.)
- *Jämförbarhetsprincipen.* Informationen i årsredovisningen ska kunna jämföras mellan olika räkenskapsår. Redovisnings- och värderingsprinciper samt klassificeringar ska tillämpas konsekvent. Man får dock byta redovisningsprincip om redovisningen därigenom ger en mer rättvisande bild av företaget. I dessa fall omarbetas även föregående års belopp för att uppnå jämförbarhet.
- *Försiktighetsprincipen.* Tillgångar och skulder ska värderas med rimlig försiktighet. Endast konstaterade intäkter får redovisas, men hänsyn ska tas till alla förutsebara och möjliga förluster, ekonomiska förpliktelser och värdenedgångar.
- *Principen om bokföringsmässiga grunder.* Inkomster och utgifter ska periodiseras till de räkenskapsår dit de hör oavsett när betalning sker.
- *Principen om post för post-värdering.* Balansräkningens olika beståndsdelar ska värderas var för sig. En fordran får t.ex. inte värderas för högt med hänvisning till att andra fordringar värderas för lågt.
- *Principen om bruttoredovisning/kvittningsförbud.* Intäkter inte får kvittas mot kostnader. Tillgångar får inte heller kvittas mot skulder eller avsättningar. Om det finns en legal kvittningsrätt ska dock enbart nettofordran eller nettoskuld redovisas i balansräkningen.
- *Kontinuitetsprincipen.* Ingående balansräkning ska stämma överens med utgående balansräkning för det närmast föregående räkenskapsåret.

VAD SKA EN ÅRSREDOVISNING INNEHÅLLA?

En årsredovisning ska bestå av följande delar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys³
- Tilläggsupplysningar och noter.

Resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalys och noter ska, i jämförelsesyfte, visa föregående års belopp. Endast stora företag (enligt BFN:s definition, se bilaga 2) måste upprätta kassaflödesanalys.

Årsredovisningens olika delar beskrivs nedan, och i anslutning till beskrivningen presenteras exempel på hur årsredovisningen kan utformas. Dessa exempel baseras på Ny Teknik AB.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen innehåller information om företaget som inte kan utläsas ur övriga delar av årsredovisningen och ska därför ses som ett komplement till dessa. Omfattningen av förvaltningsberättelsen beror på hur stort och komplext företaget är.

Tyngdpunkten läggs på det gångna räkenskapsåret, men det är även önskvärt att utvecklingen under en längre tid framgår av informationen. Enligt ÅRL ska även förvaltningsberättelsen innehålla följande:

- Upplysning om viktiga förhållanden som inte kan utläsas i resultat- och balansräkning eller noter.

- Viktiga händelser som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut. Exempel på sådana händelser är ingångna avtal och större investeringar. Företaget bör även upplysa om hur externa faktorer, t.ex. marknadens utveckling, påverkar företagets resultat och ställning. Även händelser som har inträffat efter räkenskapsårets utgång omfattas av upplysningsplikten.
- Upplysning om förväntad framtida utveckling. Denna information avser dels vad som faktiskt är känt om framtiden, dels de förväntningar som finns utifrån konkreta och kända förhållanden.
- Upplysning om företagets verksamhet inom forskning och utveckling. Informationen bör bl.a. omfatta en beskrivning av företagets policy för och inriktning av forsknings- och utvecklingsarbeten. Uppgift bör även lämnas om denna verksamhets andel av de totala rörelsekostnaderna.
- Upplysning om eventuell verksamhet genom filialer i utlandet.
- Upplysning om innehav, förvärv och överlåtelse av egna aktier.
- Upplysning om verksamhetens påverkan på den yttre miljön. (Detta gäller företag med verksamhet som är tillståndspliktig enligt miljöbalken.)
- Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust.

³ Enligt ÅRL ska årsredovisningen innehålla en finansieringsanalys. I praktiken upprättar de flesta företag en kassaflödesanalys i enlighet med Redovisningsrådets (RR) rekommendation 7 – Redovisning av kassaflöden.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Ny Teknik AB får härmed avge årsredovisning för verksamheten under räkenskapsåret 2001.

Verksamheten

Ny Teknik utvecklar, tillverkar och säljer högteknologiska produkter för och till bilindustrin. Företaget är ensamt om att kunna leverera produkten Y, en ny högteknologisk detalj. Företaget har en fabrik vilken, liksom huvudkontoret, är belägen i Ö-stad.

Under hösten har företaget genomfört en riktad nyemission på 30 miljoner kronor till Stora Institutet. Styrelsen föreslog bolagsstämman att genomföra en nyemission för att täcka det finansieringsbehov som uppstått på grund av en kraftig expansion vad gäller såväl marknadsattsning som forskning och utveckling.

Under året har ett treårigt leveransavtal med Bilbolaget AB ingåtts. Total kontraktssumma uppgår till 12 miljoner kronor.

Året som gått har präglats av en vikande marknad och produktion i branschen. Företaget har under året senarelagt några produktlanseringar och även skjutit upp vissa produktlanseringar till år 2002.

Företagets resultat och ställning

Företagets omsättning uppgick till 35 (16) miljoner kronor. Resultatet efter finansnetto uppgick till 1 (- 4) miljon kronor och nettomarginalen uppgick till 3 procent. Företagets investeringar i fabriken uppgick under året till 15 miljoner kronor, varav 2 miljoner kronor har finansierats via leasingkontrakt.

Förväntad framtida utveckling

Förväntningarna på 2002, baserade på ingångna försäljningskontrakt, antyder en försiktig omsättningsökning med något förbättrad lönsamhet.

Verksamhet inom forskning och utveckling

Företagets policy är att minst 10 procent av omsättningen ska investeras i rörelsen i form av forskning och utveckling. Den huvudsakliga inriktningen för forsknings- och utvecklingsavdelningen är att förbättra gällande produktionsteknik, så att livslängden på producerade detaljer kan förlängas. Årets kostnad för forsknings- och utvecklingsarbeten uppgår till 3 533 000 kronor, och under året har även utgifter för utveckling uppgående till 675 000 kronor aktiverats.

Vinstdisposition (kronor)

Till bolagsstämmans förfogande står:

Balanserade vinstmedel	1 299 001
Årets vinst	926 007
Summa	2 225 008

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

I ny räkning överförs	2 225 008

I förvaltningsberättelsen för Ny Teknik AB kan noteras att upplysningar om bl.a. nyemission och leveransavtal samt information om forsknings- och utvecklingsarbeten följer av ÅRL:s krav och BFN:s uttalande om förvaltningsberättelsens innehåll.

RESULTATRÄKNING

Resultaträkningen visar, i sammandrag, ett företags samtliga intäkter och kostnader under ett räkenskapsår. Företaget kan välja mellan att upprätta en funktionsindelad eller en kostnadsslagsindelad resultaträkning.

Den funktionsindelade resultaträkningen redovisar kostnaderna uppdelade utifrån företagets funktioner. Det innebär således att samtliga kostnader, även t.ex. hyra och avskrivningar, fördelas och klassificeras som försäljnings-, administrations- eller forsknings- och utvecklingskostnader. Fördelningen bör tillämpas konsekvent för att möjliggöra jämförbarhet mellan åren.

Den kostnadsslagsindelade resultaträkningen är uppbyggd efter typ av kostnad, t.ex. råvaror, personalkostnader och avskrivningar.

Resultaträkningens nivåer

Resultaträkningen visar företagets resultat från olika delar av verksamheten:

Rörelseresultat visar utfallet av företagets löpande verksamhet, dvs. vinst eller förlust från den primära verksamheten. Nettoomsättning avser intäkter som hänför sig till försäljning av företagets produkter eller tjänster. Rörelsens kostnader är utgifter för utveckling, tillverkning och försäljning av företagets primära produkter eller tjänster.

Resultat efter finansiella poster består av rörelseresultatet plus/minus avkastning från eventuella finansiella placeringar samt kostnader för företagets finansiering. Finansiella intäkter och kostnader innehåller företagets penningplaceringar och lån. Exempel på finansiella poster är ränte-

kostnader, ränteutgifter, vinster eller förluster på aktier och värdepapper.

Årets resultat är den lägsta resultatnivån. I detta resultatbegrepp beaktas även årets inkomstskatt och bokslutsdispositioner. Bokslutsdispositioner är poster som redovisas på grund av specifika skattemässiga kostnadsavdrag, vilka måste beaktas i räkenskaperna för att vara skattemässigt avdragsgilla.

Resultaträkningen för Ny Teknik AB är en s.k. funktionsindelad resultaträkning. Det kan noteras att företag med högteknologiska produkter har stora utgifter för forskning och utveckling. Enligt svenska redovisningsregler kostnadsförs alltid forskningsutgifter, medan utgifter för utveckling i vissa fall måste aktiveras. Avskrivningar på aktiverade utgifter för utveckling redovisas tillsammans med övriga forsknings- och utvecklingskostnader.

Ny Teknik AB redovisade en förlust första året. Rätt till framtida skattemässiga avdrag för en förlust kan under vissa förutsättningar redovisas som en tillgång, och företaget redovisar därför en positiv skatteeffekt.

Ny Teknik AB	Org.nr xxxxxx-xxxx		
RESULTATRÄKNING (1000-tals kronor)			
	Not	2001	2000
Nettoomsättning		35 118	16 256
Kostnad för sålda varor		- 25 217	- 11 656
Bruttoresultat		9 901	4 600
Försäljningskostnader		- 4 060	- 3 432
Administrationskostnader		- 802	- 1 354
Forsknings- och utvecklingskostnader	3	- 3 533	- 3 250
Övriga rörelsekostnader		- 135	- 160
Rörelseresultat	1,2,7	1 371	- 3 596
Ränteutgifter		70	50
Räntekostnader		- 155	- 205
Resultat efter finansiella poster		1 286	- 3 751
Skatt på årets resultat		-360	1 050
ÅRETS RESULTAT		926	-2 701

BALANSRÄKNING

En balansräkning visar, i sammandrag, företagets samtliga tillgångar, avsättningar, skulder samt eget kapital vid en viss tidpunkt, dvs. på balansdagen vid räkenskapsårets slut.

Tillgångar

Tillgångar klassificeras som anläggnings- eller omsättningstillgångar baserat på under vilken tidsperiod som företaget förväntas använda tillgången. Utöver detta görs en uppdelning baserad på olika typer av tillgångar.

- **Anläggningstillgångar** är sådana tillgångar ett företag innehar för stadigvarande bruk eller innehav. Kategorin består av materiella, immateriella och finansiella anläggningstillgångar. Materiella anläggningstillgångar omfattar bl.a. byggnader och maskiner. Immateriella anläggningstillgångar omfattar bl.a. balanseerade utgifter för utvecklingsarbeten. Finansiella anläggningstillgångar omfattar bl.a. långfristiga fordringar.
- **Omsättningstillgångar** är tillgångar som företaget avser att omsätta i verksamheten. Normalt sett finns de i företaget under en kortare tid och omfattar tillgångar som företaget avser att sälja (t.ex. lager av färdiga varor) eller förbruka (t.ex. råvaror).

Ny Teknik AB:s balansräkning innehåller aktiverade utgifter för utvecklingsarbeten. Bland dessa aktiverade utgifter finns bl.a. löner och sociala avgifter för personal som arbetar med utveckling, lokalhyra, material inklusive förbrukningsmaterial samt avskrivningar på maskiner och inventarier, vilka kan hänföras till utvecklingsavdelningen.

Ny Teknik AB

Org.nr xxxxxx-xxxx

BALANSRÄKNING (1 000-tals kronor)

TILLGÅNGAR	Not	2001-12-31	2000-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	3	2 500	2 250
Patent samt liknande rättigheter		1 199	1 076
Summa immateriella anläggningstillgångar	5	3 699	3 326
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Maskiner och andra tekniska anläggningar		11 379	975
Inventarier, verktyg och installationer		2 215	1 140
Summa materiella anläggningstillgångar	6	13 594	2 115
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Uppskjuten skattefordran		690	1 050
Summa finansiella anläggningstillgångar		690	1 050
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager m.m.</i>			
Råvaror och förnödenheter		1 987	1 743
Varor under tillverkning		234	187
Färdiga varor och handelsvaror		3 293	2 922
Summa varulager m.m.		5 514	4 852
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		32 753	29 374
Övriga fordringar		6 898	1 520
Förutbetalda kostnader	8	906	540
Summa kortfristiga fordringar		40 557	31 434
Kassa och bank		18 618	1 798
SUMMA TILLGÅNGAR		82 672	44 575

Eget kapital och skulder

- *Eget kapital* kan ses som företagets skuld till ägarna. Det är de pengar som ägaren satsat i företaget samt medel som genererats av företaget och som inte tagits ut genom utdelning. I balansräkningen är eget kapital skillnaden mellan företagets tillgångar och skulder.

- *Obeskattade reserver* är vinster som inte är beskattade. Skattelagstiftningen tillåter avsättning till obeskattade reserver, och företaget minskar därmed den betalbara skatten för året och kan hålla kvar dessa medel i företaget. De kvarhållna vinstmedlen kan inte delas ut.

- *Avsättningar* är de förpliktelser som är ovissa till belopp eller betalningstidpunkt, men för vilka det är säkert eller sannolikt att företaget kommer att göra en utbetalning. Exempel på avsättningar är pensions- och garantiätaganden.

- *Skulder* kan vara långfristiga och kortfristiga beroende på när skulden måste infrias. Om skulden ska betalas inom ett år är den kortfristig, i annat fall långfristig. Leverantörsskulder är därmed en kortfristig skuld, medan banklån som förfaller till betalning om ett år eller senare är en långfristig skuld. Skulder delas vanligen också upp på operativa, dvs. rörelseresulterade, och finansiella skulder.

Den nyemission som genomfördes under året redovisas i Ny Teknik AB:s balansräkning under rubriken *eget kapital* som en ökning av aktiekapital samt överkursfond.

STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER

I årsredovisningen ska även ges upplysning om ställda säkerheter och ansvarsförbindelser. Ställda säkerheter är säkerheter som företaget ställt för skulder och förpliktelser, t.ex. en företagsinteckning eller en inteckning i en fastighet. Om ett fö-

Ny Teknik AB Org.nr xxxxxx-xxxx

BALANSRÄKNING (1 000-tals kronor)

EGET KAPITAL OCH SKULDER

	Not	2001-12-31	2000-12-31
Eget kapital	9		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital (101 000 aktier à nominellt 100 kronor)		10 100	100
Överkursfond		20 000	-
Summa bundet eget kapital		30 100	100
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		1 299	4 000
Årets resultat		926	- 2 701
Summa fritt eget kapital		2 225	1 299
Summa eget kapital		32 325	1 399
Skulder			
<i>Långfristiga skulder</i>			
Skulder till kreditinstitut	12	1 350	4 880
Övriga skulder		759	654
Summa långfristiga skulder		2 109	5 534
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		35 055	24 145
Övriga skulder		4 166	4 350
Upplupna kostnader	13	9 017	9 147
Summa kortfristiga skulder		48 238	37 642
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		82 672	44 575

retag ingår i en koncern ska ställda säkerheter för företag inom koncernen specificeras. Ansvarsförbindelser är åtaganden som företaget har, men som inte redovisas som en avsättning eller en skuld, t.ex. en borgensförbindelse.

Ny Teknik AB har ställt företagsinteckningar som säkerhet för skuld till kreditinstitut. Ansvarsförbindelse för aktieägartillskott avser ett erhållet aktieägartillskott som getts med villkoret att till-

Ny Teknik AB

Org.nr xxxxxx-xxxx

STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER (1 000-tals kronor)

	Not	2001-12-31	2000-12-31
<i>Ställda säkerheter</i>			
Företagsinteckningar	11	<u>500</u>	<u>500</u>
Summa ställda säkerheter		500	500
<i>Ansvarsförbindelser</i>			
Erhållet villkorligt aktieägartillskott	10	<u>4 000</u>	<u>4 000</u>
Summa ansvarsförbindelser		4 000	4 000
SUMMA STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER		4 500	4 500

skottet ska betalas tillbaka ur framtida vinstmedel. Enligt praxis redovisas denna återbetalningskyldighet bland ansvarsförbindelser.

KASSAFLÖDESANALYS

En kassaflödesanalys visar ett företags kassaflöde under ett verksamhetsår, dvs. in- och utbetalningar av likvida medel (kassa, bank och kortfristiga placeringar). Syftet med kassaflödesanalysen är att läsaren ska kunna bedöma företagets förmåga att generera likvida medel, och därmed kunna bedöma företagets betalningsförmåga. Som nämnts ovan behöver inte små och medelstora företag upprätta en kassaflödesanalys för sin årsredovisning.

En kassaflödesanalys är ett bra verktyg om man vill göra jämförelser mellan olika företag, eftersom kassaflödet inte påverkas av olika redovisningsprinciper. Vid värdering av företag ligger ofta företagets framtida kassaflöden till grund för värderingen.

En kassaflödesanalys delas upp på kassaflödet från den löpande verksamheten, från investeringsverksamheten samt från finansieringsverksamheten.

Den löpande verksamheten

I kassaflödet för den löpande verksamheten ingår betalningar som gäller företagets huvudsakliga verksamhet; detta är normalt sett transaktioner som påverkat företagets nettoresultat. Som exempel kan nämnas följande:

- inbetalningar från försäljning av produkter
- utbetalningar till leverantörer för varor och tjänster
- utbetalningar avseende löner och andra personalutgifter.

Investeringsverksamheten

I denna del redovisas kassaflöden som gäller företagets investeringsverksamhet, vilka normalt sett avses generera framtida intäkter (och kassaflöden). Som exempel kan nämnas följande:

- utbetalningar för inköp av maskiner
- inbetalningar för sålda aktier
- ut- och återbetalning av lån till utomstående.

Finansieringsverksamheten

Här ska betalningar hänförliga till företagets finansieringsverksamhet redovisas, t.ex. följande:

- in- och utbetalning avseende upptagna och amorterade lån
- inbetalning vid nyemission av företagets egna aktier.

Kassaflödesanalysen för Ny Teknik AB är upprättad enligt indirekt metod, dvs. den utgår från redovisat resultat – inte från in- och utbetalningar. Den kan till stora delar relateras direkt till balansräkningen.

Analysen börjar med resultat efter finansiella poster och justeras sedan för poster som inte haft

någon kassaflödeseffekt, t.ex. avskrivningar. Avskrivningar belastar resultatet, men påverkar inte likviditeten. Avsättningar och periodiseringar utgör också exempel på poster som kräver justering, t.ex. periodiserade räntor.

Ökning av fordringar är en negativ post, eftersom ännu ej inbetalda intäkter har haft en positiv effekt på rörelseresultatet men inte på likviditeten. Förvärv av anläggningstillgångar är en negativ post, eftersom de har medfört utbetalningar. Nyemissionen medför i detta fall ett kas-

Ny Teknik AB		Org.nr xxxxxx-xxxx	
KASSAFLÖDESANALYS (1 000-tals kronor)			
	Not	2001	2000
<i>Den löpande verksamheten</i>			
Resultat efter finansiella poster		1 286	-3 751
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.		1 024	783
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		2 310	-2 968
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>			
Ökning av varulager		-662	-4 852
Ökning av kortfristiga fordringar		-8 965	-31 314
Ökning av kortfristiga skulder		10 596	37 642
Kassaflöde från den löpande verksamheten		3 279	-1 492
<i>Investeringsverksamheten</i>			
Förvärv av anläggningstillgångar		-13 034	-6 344
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-13 034	-6 344
<i>Finansieringsverksamheten</i>			
Nyemission		30 000	-
Aktieägartillskott		-	4 000
Upptagna lån/amortering av skuld		-3 425	5 534
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		26 575	9 534
Årets kassaflöde		16 820	1 698
Likvida medel vid årets början		1 798	100
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT		18 618	1 798

satillskott. Hade nyemissionen varit en apportemission, dvs. att tillgångar tillskjutits i stället för likvida medel, hade den inte haft någon effekt på kassaflödet och därför inte ingått i analysen.

Amortering av skuld är en negativ post, eftersom den medfört utbetalning.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

För att kunna bedöma informationen i ett företags årsredovisning behöver läsaren veta vilka värderings- och omräkningsprinciper som företaget har använt sig av. Därför anges i årsredovisningen vilket regelverk företaget har tillämpat, t.ex. att man följer RR:s rekommendationer eller att man, om tillämpligt, använt sig av BFN:s lätt-nadsregler. Värderings- och omräkningsprinciper som är av speciell vikt för företaget ska även beskrivas. Man bör t.ex. ange vid vilken tidpunkt en intäkt redovisas i resultaträkningen, hur kundfordringar respektive varulager har värderats samt bedömd ekonomisk livslängd på olika typer av anläggningstillgångar.

Upplysning måste även lämnas om byte av redovisningsprincip och hur detta har påverkat ingående eget kapital och periodens resultat.

Årsredovisningen ska även innehålla noter, och dessa fungerar som tilläggsinformation till resultat- och balansräkningarna samt till kassaflödesanalysen. Noter innebär en ytterligare specificering som ger läsaren mer information om företagets finansiella och ekonomiska situation. Exempelvis ska företaget specificera vad olika tillgångs- och skuldposter består av samt om det finns resultatposter som stör jämförbarheten mellan åren (s.k. jämförelsestörande poster). Vidare ska årsredovisningen ha en not om företagets personal där bl.a. medelantalet anställda anges och företagets personalkostnader för lön och sociala avgifter specificeras (uppdelat på ledningspersonal och övriga).

(För exempel på tilläggsupplysningar och noter, se bilaga 1.)

UNDERSKRIFT OCH ANSVAR

Styrelsens ansvar

Det är företagets styrelse och verkställande direktör som avger årsredovisningen och därmed ansvarar för innehållet. Årsredovisningen ska därför undertecknas av styrelsen och verkställande direktören och dateras samma dag som den avges. Detta innebär att företaget i årsredovisningens förvaltningsberättelse även ska upplysa om väsentliga händelser som har inträffat efter räkenskapsårets slut men före datum för underskrift.

Revisorns roll

Årsredovisningen ska också undertecknas av företagets revisor, en s.k. revisorspåteckning. Därutöver lämnar revisorn en revisionsberättelse, vilket är revisorns rapport till ägaren om företagets skötsel.

En revisionsberättelse kan vara "ren" eller "oren":

- En "ren" revisionsberättelse innebär att revisorn godkänt årsredovisningen utan anmärkning samt att revisorn tillstyrker att bolagsstämman godkänner årsredovisningen, vinstdispositionen samt beviljar styrelsen och verkställande direktören ansvarsfrihet för perioden.
- En "oren" revisionsberättelse förekommer t.ex. när årsredovisningen väsentligen avviker från lag och god redovisningssed, när företaget inte har skött den löpande bokföringen eller skatteinbetalningar enligt lag eller när revisorn anser att förvaltningen av företaget inte har skötts tillfredsställande.

Bolagsstämmans roll

Det är bolagsstämman som slutligen fastställer årsredovisningen och dispositionen av företagets vinstmedel. Fastställandet sker på ordinarie bolagsstämma, som ska hållas inom sex månader från räkenskapsårets utgång.

REGISTRERING HOS PATENT- OCH REGISTRERINGSVERKET

Inom en månad efter att bolagsstämman fastställt resultat- och balansräkningen ska en styrkt kopia av årsredovisning och revisionsberättelse sändas in till Patent- och registreringsverket (PRV). Med "styrkt" menas att det ska finnas ett s.k. fastställelseintyg, där styrelseledamot eller VD anger att resultat- och balansräkningarna fastställts på bolagsstämman samt vilket datum bolagsstämman hölls.

Exempel på fastställelseintyg:

Undertecknad styrelseledamot (eller VD) i Ny Teknik AB intygar härmed, dels att denna kopia av årsredovisningen överensstämmer med originalet, dels att resultaträkningen och balansräkningen fastställts på ordinarie bolagsstämma den .....

Bolagsstämman beslöt tillika godkänna styrelsens förslag till disposition beträffande vinsten (alternativt förlusten).

Ö-stad den .....

Underskrift styrelseledamot (eller VD)

När årsredovisningen är registrerad hos PRV kan vem som helst beställa en kopia på årsredovisningen.

4. Delårsrapport

En delårsrapport är en finansiell rapport för en del av företagets räkenskapsår. En delårsrapport som upprättas enligt kraven i ÅRL ska avse verksamheten från räkenskapsårets början. Minst en rapport ska omfatta en period av minst sex och högst åtta månader av räkenskapsåret. De företag som är skyldiga att upprätta delårsrapport enligt ÅRL är börsnoterade företaget och s.k. större företag enligt BFN:s definition.

VARFÖR UPPRÄTTAS EN DELÅRSRAPPORT?

Delårsrapporten är ett komplement till årsredovisningen och ska därför främst spegla händelser och förändringar som har skett efter att årsredovisningen upprättats. Eftersom det kan ske betydande händelser och förändringar under ett räkenskapsår på tolv månader ger delårsrapporten aktuell information om företagets resultat, finansiella ställning och kassaflöde. Liksom årsredovisningen är delårsrapporten aktuell för dem som är intresserade av företaget, t.ex. aktieägare och kreditgivare.

VILKA REGELVERK STYR VID UPPRÄTTANDE AV DELÅRSRAPPORTEN?

Delårsrapporten ska upprättas i enlighet med ÅRL och Redovisningsrådets rekommendation RR 20 Delårsrapportering. Delårsrapporten ska upprättas efter samma principer och enligt samma uppställning som årsredovisningen.

För de företag som tillämpar BFN:s allmänna råd är RR 20 vägledande, men delårsrapporten behöver bara uppfylla kraven i ÅRL.

VAD SKA EN DELÅRSRAPPORT INNEHÅLLA?

Enligt ÅRL ska en delårsrapport översiktligt redogöra för verksamheten, resultatutvecklingen, investeringar och förändring i likviditet och finansiering sedan föregående räkenskapsårs utgång. Dessutom ska periodens nettoomsättning och resultat före bokslutsdispositioner och skatt anges.

Redovisningsrådet rekommenderar att en delårsrapport åtminstone bör innehålla sammandrag av balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys, förändringar i eget kapital samt vissa andra upplysningar.

Den finansiella delen av delårsrapporten behöver inte var lika detaljerad som i årsredovisningen; eftersom den utgör ett komplement till årsredovisningen behöver information som lämnats i årsredovisningen inte lämnas i delårsrapporten. Liksom årsredovisningen ska delårsrapporten dock visa jämförande belopp för motsvarande period året före.

Delårsrapporten ska upplysa om väsentliga händelser och transaktioner som har betydelse för delårsperioden. Med väsentliga avses sådana händelser som påverkar läsarens uppfattning om företaget.

REGISTRERING HOS PATENT- OCH REGISTRERINGSVERKET

Delårsrapporten ska skickas in till Patent- och registreringsverket (PRV) senast två månader efter att rapportperioden har avslutats.

5. Redovisningsfrågor i tillväxtföretag

I detta kapitel beskrivs inledningsvis några grundläggande redovisningsprinciper som man måste förstå för att kunna upprätta den finansiella informationen. Därefter beskrivs några redovisningsproblem som är vanliga i tillväxtföretag och som ofta föranleder problem när man upprättar redovisningen:

- Redovisning av olika finansieringsformer
- Redovisning av immateriella tillgångar
- Redovisning av incitamentsprogram.

GRUNDLÄGGANDE REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Tidigare har redogjorts för ett antal grundläggande redovisningsprinciper vid upprättande av en årsredovisning. Nedan redogörs för några ytterligare redovisnings- och värderingsprinciper som bör beaktas när man upprättar finansiell information.

Intäkter

En intäkt kan definieras som värdet av sålda varor eller utfört arbete under en viss period. En intäkt uppstår när en vara levereras respektive under tiden ett arbete utförs – inte vid fakturering eller när betalning faktiskt erhålls. Enkelt uttryckt kan man säga att en intäkt kan redovisas när företaget har presterat något.

Det är viktigt att hålla isär begreppen intäkt och inbetalning. En inbetalning visar inte hur stor intäkt företaget haft under en viss period. Man har under året kanske sålt varor som genererat en intäkt, men där inbetalningen inte sker förrän under nästa år. Fordran på kunden räknas då som en intäkt som ökar årets resultat.

Vid varuförsäljning är den grundläggande re-

geln att intäkten redovisas när risker och förmåner relaterade till varan har övergått till köparen. Denna tidpunkt är ofta förknippad med leverans och äganderätt. Vid försäljning av tjänster ska intäkten redovisas när tjänsten har utförts. För längre tjänstupdrag innebär detta att ersättningen för uppdraget redovisas som intäkt under uppdragets gång, baserat på uppdragets färdigställandegrad (s.k. successiv vinstavräkning).

En intäkt ska redovisas till det verkliga värdet av den motprestation som erhålls. Ersättningen bestäms normalt sett i ekonomiska termer, men kan också erhållas genom att varan byts mot en annan vara eller tjänst. I det sistnämnda fallet är det värdet av den erhållna varan eller tjänsten som utgör företagets intäkt.

Inom vissa branscher är det svårt att bedöma när en intäkt ska redovisas. Försäljning av programvaror, försäkringar, licenser och annonser är några exempel på verksamheter med mer komplex intäktsredovisning. När man ska bestämma företagets principer för redovisning av intäkt bör man därför diskutera detta med företagets revisor.

Kostnader

En kostnad kan definieras som värdet av förbrukade resurser för intäkter under en viss period. Kostnaden uppstår således inte när något har levererats till företaget eller när något har utförts, inte heller när en utbetalning sker, utan den uppstår när det som levererats eller utförts bidrar till intäkter.

För att få fram ett rättvisande resultat för en viss period krävs att man matchar utgifter mot redovisade intäkter. Detta innebär att utgifter som kan hänföras till en redovisad intäkt kostnadsförs

i samma period som intäkten redovisas. Om företaget t.ex. redovisar en intäkt för en såld och levererad vara, men inte har erhållit inköpsfakturan från sin underleverantör, ska utgiften för inköpet ändå redovisas som en kostnad.

Den finansiella informationen ska upprättas enligt bokföringsmässiga grunder, vilket innebär att inkomster och relaterade utgifter bokförs när de uppkommer. Motsatsen till bokföringsmässiga grunder är kontantmetoden, vilken innebär att man redovisar ”pengar in och pengar ut”, dvs. vilka in- och utbetalningar som har skett.

Periodisering av inkomster och utgifter

Med periodisering menas att inkomster och utgifter fördelas på olika perioder, så att man får fram periodens intäkter och kostnader. Detta innebär att företaget normalt sett redovisar upplupna och förutbetalda intäkter respektive kostnader vid varje bokslutstillfälle.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är tillgångar som avses att stadigvarande brukas och innehas i verksamheten. Det är tillgångar som företaget använder, och som inte innehas för försäljning. Anläggningstillgångar delas in i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar, enligt följande:

- *Immateriella anläggningstillgångar* är tillgångar som är identifierbara men som saknar fysisk substans. Som exempel kan nämnas balanserade utgifter för forsknings- och utvecklingsarbeten, patent, licenser och goodwill.
- *Materiella anläggningstillgångar* är fysiska tillgångar, t.ex. byggnader, mark, maskiner för produktion samt datorer och kontorsmöbler (s.k. inventarier).
- *Finansiella anläggningstillgångar* är t.ex. aktier och andelar samt långfristiga fordringar och placeringar.

Anläggningstillgångar ska tas upp till ett värde som motsvarar anskaffningsvärdet. I anskaffningsvärdet får man även räkna in utgifter som indirekt kan hänföras till förvärvet.

Anläggningstillgångar som har en begränsad ekonomisk livslängd ska skrivas av systematiskt över den ekonomiska livslängden. De flesta immateriella och materiella anläggningstillgångar har en begränsad ekonomisk livslängd, och ska därmed skrivas av varje år.

Om en anläggningstillgång drabbats av en oväntad värdenedgång kan det finnas behov att göra en nedskrivning av tillgången. En tillgång ska skrivas ned när det redovisade värdet överstiger nettoförsäljnings- eller nyttjandevärdet. Med nyttjandevärde menas nuvärdet av uppskattade framtida betalningar (både inkomster och utgifter) som tillgången ger upphov till.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar är övriga tillgångar som inte är anläggningstillgångar, t.ex. kundfordringar, varulager och bankmedel. Enligt god redovisningssed ingår fordringar som förfaller till betalning inom ett år i omsättningstillgångarna. Fordringar som förfaller bortom ettårsgränsen klassificeras däremot som finansiella anläggningstillgångar.

Omsättningstillgångar ska generellt tas upp till det lägsta anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Med verkligt värde avses i första hand försäljningsvärdet, efter avdrag för beräknade försäljningsutgifter. Det finns särskilda värderingsregler för värdering av varulager och pågående arbeten. Dessa innebär bl.a. att pågående arbeten, under vissa omständigheter, kan värderas till ett belopp som överstiger anskaffningsvärdet.

Avsättningar

Avsättningar är förpliktelser som hänför sig till händelser som inträffat under räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår. Avsättningarna avser åtaganden som är säkra eller sannolika till sin fö-

rekomst, men de skiljer sig från andra skulder på så sätt att det råder ovisshet om betalningstidpunkt eller beloppets storlek. Pensions- och garantiåtaganden samt uppskjutna skatter är exempel på förpliktelser som leder till avsättningar.

Avsättningar redovisas till det belopp som motsvarar företagets bästa uppskattning av hur stor utbetalning som krävs för att reglera åtagandet. Att bedöma storleken på avsättningar kan vara komplicerat och kräver ofta hjälp av specialister med t.ex. försäkringsteknisk kompetens.

Skulder

Skulder indelas i kortfristiga och långfristiga skulder. Kortfristiga skulder ska betalas inom ett år efter balansdagen, t.ex. leverantörsskulder, skatteskulder och upplupna personalkostnader. Långfristiga skulder ska betalas senare än ett år efter balansdagen.

Skulder redovisas till det belopp som företaget ska betala. Oftast föranleder redovisningen av skulder inga problem. Däremot kan det vara svårt att säkerställa att företaget beaktat alla skulder, framför allt avseende leverantörsfakturor som ibland kommer till företaget långt efter att bokslutet avslutats.

Valutaredovisning

Det flesta svenska företag redovisar i svenska kronor. Det är tillåtet att redovisa i euro, men detta är ovanligt. Det är dock mycket vanligt att svenska företag gör transaktioner i andra valutor, och därför krävs en förståelse för hur transaktioner i utländska valutor ska behandlas.

En transaktion i utländsk valuta ska omräknas till svenska kronor enligt transaktionsdagens valutakurs.

Vid bokslut ska fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs (fordringar till köpkurs och skulder till säljkurs). Vid denna omvärdering uppkommer orealiserade kursvinster och kursförluster, vilka redovisas mot årets resultat.

REDOVISNING AV OLIKA FINANSIERINGSFORMER

Ett företag som har behov av ny finansiering kan välja bland ett antal olika finansieringsformer. Det vanligaste är att företaget kontaktar sina ägare och ber dem tillskjuta nytt eget kapital eller att företaget går till en kreditgivare för ett lån. Nedan beskrivs redovisningen för olika finansieringsformer som är vanliga i tillväxtföretag.

Eget kapital

Eget kapital är skillnaden mellan företagets tillgångar och skulder (inklusive avsättningar). Det egna kapitalet ökar om företaget redovisar vinst, och det minskar vid en förlust. Eget kapital brukar även kallas riskkapital, eftersom det inte finns någon återbetalningsskyldighet knuten till företagets egna kapital, till skillnad från situationen vid t.ex. låneskulder.

Eget kapital i ett aktiebolag delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital (alternativt ansamlad förlust). Under bundet eget kapital redovisas aktiekapital, reservfond, uppskrivningsfond och överkursfond. Fritt eget kapital omfattar balanserad vinst (eller förlust) och årets resultat. Bolagets fria egna kapital kan, efter beslut på bolagsstämma, delas ut till aktieägarna.

Ett aktiebolags bildande omfattas av flera inledande bestämmelser, och grundtanken med ett aktiebolag är att delägarna inte svarar för företagets förpliktelser personligen, utan de riskerar endast det som tillförts företaget som eget kapital.

Aktiekapitalet i ett privat aktiebolag ska uppgå till minst 100 000 kronor, och i ett publikt aktiebolag till minst 500 000 kronor. Om ägarna vill tillföra företaget eget kapital sker detta vanligast genom en nyemission eller ett aktieägartillskott.

Nyemission

Vid en nyemission tillförs aktiebolaget nytt kapital genom att företaget utfärdar nya aktier. Beslut om nyemission fattas av bolagsstämman, och de

tidigare ägarna har normalt företräde till att teckna de nya aktierna i proportion till sitt befintliga aktieinnehav. Priset på de nya aktierna föreslås av företagets styrelse.

Kapitaltillskottet vid en nyemission sker oftast genom kontant betalning, s.k. kontantemission. Vid en kontantemission debiteras företagets kassa med erhållna medel, och aktiekapitalet krediteras med motsvarande belopp. Aktiekapitalet anses dock inte ha ökat förrän registrering skett hos PRV. I avvaktan på registrering redovisas därför det inbetalade beloppet som "inbetalt ej registrerat aktiekapital".

Det är vanligt att en nyemission sker till en viss överkurs. Detta innebär att pris eller teckningskurs per aktie överstiger aktiens nominella värde. I detta fall ökas aktiekapitalet med det nominella värdet, medan resterande belopp, överkursen, tillförs överkursfonden. I avvaktan på registrering hos PRV redovisas hela det inbetalade beloppet som "inbetald ej registrerad nyemission".

Om företaget har utgifter för emissionen, t.ex. ersättning till revisorer och advokater, ska dessa utgifter inte redovisas över resultaträkningen utan redovisas direkt mot eget kapital som en minskning av erhållen likvid⁴.

I vissa fall sker betalningen av de nya aktierna med annan egendom än kontanta medel, s.k. apportemission. Apportemission är relativt vanligt vid förvärv av företag. Det förvärvande företaget emitterar nya egna aktier, vilka används som betalning för de förvärvade aktierna. Priset för de förvärvade aktierna överensstämmer i detta fall med teckningskursen gånger antalet emitterade aktier. De förvärvade aktierna redovisas som en finansiell anläggningstillgång, och i övrigt redovisas nyemissionen som beskrivits tidigare. Kassa-kontot påverkas dock inte.

Apportemissioner är mer komplicerade att genomföra än kontantemissioner. Vid en apport-

emission måste nämligen det verkliga värdet på apportegendomen fastställas. Endast sådan egendom som är eller kan antas bli till nytta för företagets verksamhet kan utgöra apportegendom. Styrelsen ska lämna en redogörelse för emissionen, och företagets revisor ska intyga att egendomen inte värderats högre än verkligt värde samt att apportegendomen kan bli till nytta för bolagets verksamhet.

Ett intyg måste lämnas från revisor, som styrker att egendomen tillförts företaget. Först därefter kan bolaget tilldela aktierna till den nye aktie-tecknaren.

I detta sammanhang kan ett företag t.ex. köpa tjänster och betala med nyemitterade aktier. Denna typ av transaktion kallas "equity for services" eller "equity billing", och i ett sådant fall ska ett tillgångskonto (fordran på den som tillhandahåller tjänsten) debiteras på motsvarande sätt som ett bankkonto debiterades vid en vanlig nyemission. Bolagets emission kan dock registreras först när själva tjänsten har tillförts. Sådant registrering måste ske inom sex månader från emissionsbeslutet. Det svåra, utöver den sedvanliga värderingen av företagets aktier, är att värdera den tjänst som kommer att kunna användas i framtiden.

Exempel på kvittningsemission:

Ett företag köper 100 helsidesannonser i dagspressen för 400 000 kronor per styck. Värdet på denna tjänst fastställs baserat på marknadsvärdet av en helsidesannons. Värdet uppgår således till 40 miljoner kronor.

Företaget beslutar om att emittera 10 000 nya aktier med ett nominellt belopp på 1 000 kr per styck. Betalning ska ske genom att kvitta skulden för ovan nämnda tjänst mot betalning av aktierna. Emissionsbeloppet, dvs. 40 miljoner kronor, minskar leverantörsskulden och ökar det egna kapitalet under rubriken "ej registrerad nyemission".

När emissionen registrerats redovisas ett belopp motsvarande aktiernas totala nominella värde, dvs. 10 miljoner kronor, som aktiekapital. Resterande del, dvs. 30 miljoner kronor, redovisas som överkursfond.

⁴ Att emissionsutgifterna redovisas direkt mot eget kapital påverkar inte den skattemässiga avdragsrätten för utgifterna.

Aktieägartillskott

Om ägarna vill tillföra företaget eget kapital utan att företaget utfärdar nya aktier kan detta ske genom ett aktieägartillskott. Ett aktieägartillskott kan vara ovillkorat eller villkorat.

Ett ovillkorat aktieägartillskott innebär att ägarna tillför medel utan att ställa några formella krav på återbetalning. Ett villkorat aktieägartillskott medför oftast att ägarna ställer som villkor för tillskottet att det ska återbetalas när företaget har fritt eget kapital tillgängligt för utdelning.

Lämnade aktieägartillskott redovisas hos givaren som en ökning av redovisat värde på andelar i företaget i fråga. Hos mottagaren redovisas aktieägartillskottet direkt mot fritt eget kapital. Aktieägartillskott redovisas aldrig som en intäkt eller kostnadsminskning i resultaträkningen.

Konvertibelt lån

Med ett konvertibelt lån kan företaget kombinera ett lån med möjligheten för långivaren att konvertera lånet till aktier.

Aktiebolag kan mot vederlag utge konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning av aktier. Sådana skuldebrev ska ställas till innehavaren eller till viss man eller order. Konvertibla skuldebrev innehåller en utfästelse från företaget om att borgenär har rätt att helt eller delvis byta sin fordran enligt skuldebrevet mot aktier i företaget. Skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning ska ge borgenär rätt att teckna aktier i företaget mot betalning i pengar.

Konvertibla lån utgör en speciell form av obligationer, eftersom konvertiblerna efter en viss tid kan bytas ut – konverteras – mot aktier i det aktiebolag som ger ut skuldebrevet. Utbytet mot aktier sker till en i förväg bestämd konverteringskurs. De konvertibla skuldebrevet gäller under en viss bestämd tid, normalt 5–10 år. Under tiden fram till utbytet eller inlösen kan konvertiblerna löpa med en fastställd ränta, och utbetald ränta redovisas som räntekostnad. Denna ränta är of-

tast lägre än marknadsräntan eftersom även konverteringsrätten representerar ett visst värde.

Aktiebolag som behöver låna pengar och ger ut konvertibla skuldebrev redovisar skulden som ett konvertibelt lån till det nominella lånebeloppet och debiterar kassakontot med motsvarande belopp.

Om köparen sedan byter ut konvertiblerna mot nya aktier debiteras kontot ”konvertibla lån” med motsvarande nominella belopp och krediteras kontot ”aktiekapital”. Om köparen behåller konvertiblerna under hela löptiden sker inlösen genom att kontot ”konvertibla lån” debiteras med det nominella beloppet och det konto från vilket utbetalning sker krediteras, t.ex. kontot ”bank”. I bokslutet ingår konvertibla låneskulder bland företagets långfristiga skulder, såvida de inte förfaller inom ett år.

Förlagslån

Ett förlagslån innebär att lånet är efterställt övriga fordringsägare, och det inkräftar därmed inte på de oprioriterade långivarnas förmånsrätt. Förlagslån kan vara räntebärande eller icke räntebärande. Redovisningsmässigt hanteras ett förlagslån som övriga skulder. I samband med analys av ett företags soliditet likställs dock i vissa fall förlagslån av andra finansörer med eget kapital, eftersom det är efterställt återbetalning av andra lån.

Riskvilliga krediter

Riskvilliga krediter ges ibland med speciella villkor och eftergifter. Även när krediten löper med amorterings- och räntebetalningsfrihet under en längre period ska företaget redovisa räntekostnaden jämt fördelad över hela lånets löptid. Eftergift av vissa riskvilliga krediter kan ske. Denna ska dock inte redovisas förrän eftergiften är juridiskt sett genomförd.

Kreditinstitut

Bank- och reverslån

Ibland måste ett företag låna, t.ex. vid behov av

pengar till den löpande verksamheten eller till större investeringar. Kortfristiga lån ska amorteras inom ett år, långfristiga på längre tid än ett år.

Lånen benämns olika beroende på de avtal och säkerheter de grundar sig på. Bank- och reverslån grundar sig på skuldebrev. Som säkerhet krävs ofta personlig borgen av ägaren/ägarna. Som säkerhet för in-teckningslån, men ibland även för reverslån, krävs ofta företags- eller fastighets-inteckningar.

När lånesumman utbetalas till företaget krediteras ett lånekonto med hela låneskulden, t.ex. kontot "andra skulder till kreditinstitut" om det är långfristigt eller "kortfristiga låneskulder" om lånet är kortfristigt. Amorteringar, dvs. avbetalningar, debiteras det konto som tidigare krediterats. Vid bokslut ska den del av lånet som ska amorteras inom det närmaste året redovisas som en kortfristig skuld. Den kortfristiga delen av skulden debiteras då det långfristiga lånekontot.

Checkräkningskredit

En checkräkningskredit innebär att företaget vid behov har möjlighet att använda en kredit inom en viss gräns.

Endast den del av checkräkningskrediten som är använd redovisas som en skuld. Använd kredit netto redovisas inte mot övriga bankmedel. I företagets årsredovisning bör det bland informationen i noterna framgå hur stor den totala krediten är. Klassificeringen av en checkräkningskredit som en lång- eller kortfristig skuld kan diskuteras. Avtal med kreditinstitut avseende checkräkningskrediter är oftast kortfristiga. I praktiken förnyas dock oftast dessa avtal, och därför kan det vara befogat att redovisa checkräkningskrediten som en långfristig skuld. En förutsättning för detta är att företaget har en välgrundad anledning att tro att checkräkningskrediten kommer att förnyas.

Factoring

Ett företag kan skaffa finansiering genom att sälja

eller belåna sina kundfordringar, s.k. factoring. I dessa fall tar kreditinstitutet över redovisningen av kundreskontran samt erhåller betalning från kunderna.

När ett företag säljer kundfordringarna övertar kreditinstitutet äganderätten. Risken för eventuella kundförluster kan endera övertas av kreditinstitutet eller stanna kvar hos företaget. Kundfordringar som sålts är inte längre företagets egendom och redovisas därmed inte i företagets balansräkning. Om företaget ansvarar för uppkomna kundförluster ska dock en reserv för bedömda förluster redovisas som en avsättning eller en kortfristig skuld. Dessutom ska de hos kreditinstitutet utestående kundfordringarna anges bland ansvarsförbindelser.

När ett företag belånar kundfordringar kvarstår äganderätt och risk för kundförluster hos företaget. Kundfordringar som belånats är fortfarande företagets egendom och redovisas som kundfordringar i balansräkningen. Eftersom fordringarna ställts som säkerhet till kreditinstitutet ska redovisat belopp anges bland ställda säkerheter och ansvarsförbindelser. Erhållen likvid för belånade fakturor redovisas som en skuld till kreditinstitutet.

Avgifter och ränta som kreditinstitutet tar ut i samband med factoring redovisas som kostnader under relevant rubrik i företagets resultaträkning.

Leasing

Det är vanligt att företag väljer att finansiera sina investeringar med olika former av leasing. Ett leasingavtal är ett avtal, enligt vilket en leasegivare på avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalning. Leasing är därmed en form av hyresavtal. Vid redovisning av leasingavtal görs skillnad mellan finansiell och operationell leasing.

Finansiell leasing innebär att de ekonomiska riskerna och fördelarna som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Operationell leasing är all leasing som inte är finansiell. Ett operationellt leasingavtal redovisas som ett vanligt hyreskontrakt. Detsamma gäller enskilda företag som har tecknat finansiella leasingavtal. Leasingbetalningarna kostnadsförs under de perioder som tillgången nyttjas. Eventuell förhöjd hyra den första leasingperioden ska kostnadsföras jämt fördelad över leasingkontraktets löptid. Den del av leasingbetalningen som inte ska kostnadsföras redovisas som en förutbetalad kostnad.

I en koncernredovisning redovisas ett finansiellt leasingavtal på samma sätt som om företaget hade tagit ett lån och förvärvat tillgången. Det innebär att den leasade tillgången redovisas som en anläggningstillgång, och förpliktelsen att betala leasingavgifter redovisas om en skuld. Vid leasingperiodens början är anläggningstillgången och skulden värderade till samma belopp. Värdet bestäms som det lägsta av den leasade tillgångens verkliga värde och nuvärdet av framtida leasingbetalningar. Tillgången skrivs av med avskrivningar enligt plan, och skulden minskar i takt med att leasingavgifterna betalas. En del av betalningen motsvaras dock av en uppräknings av skulden. Denna uppräknings redovisas som räntekostnad i företagets resultaträkning.

Det är vanligt att företag försöker utforma leasingavtal så att de ska redovisas som operationella istället för finansiella leasingavtal. Om leasingavtalen inte redovisas i balansräkningen förbättrar detta nämligen ett antal nyckeltal. Detta fenomen brukar kallas "off-balance sheet financing". Eftersom den finansiella informationen i så stor utsträckning som möjligt ska reflektera företagets åtaganden, har redovisningen under senare år dock blivit mer strikt avseende leasing. Detta har medfört att fler leasingavtal än tidigare klassificeras som finansiella leasingavtal.

Det är ofta svårt att bedöma om ett leasingavtal ska redovisas som en finansiell eller operationell leasing. Det finns dock god vägledning att hämta i Redovisningsrådets rekommendation om

leasingavtal samt Bokföringsnämndens allmänna råd om redovisning av leasingavtal.

REDOVISNING AV IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

En immateriell tillgång är en identifierbar, icke finansiell tillgång utan fysisk substans som innehas för att användas i produktionen, för att tillhandahålla varor eller tjänster, för uthyrning till andra eller i administrativt syfte. Exempel på immateriella tillgångar är patent, goodwill och licenser.

Redovisningen av immateriella tillgångar föranleder framför allt två frågeställningar: Vilken typ av tillgångar kan aktiveras? Hur ska den ekonomiska livslängden bestämmas?

I detta avsnitt ska vi behandla redovisningen av följande immateriella tillgångar, vilka alla är vanligt förekommande i tillväxtföretag:

- utgifter i samband med igångsättande av verksamheten
- utgifter för forskning och utveckling
- rättigheter och licenser
- goodwill.

Vi inleder med ett generellt avsnitt om immateriella tillgångar.

Generellt om immateriella tillgångar

En immateriell tillgång ska redovisas när:

- det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som kan hänföras till tillgången kommer att tillfalla företaget
- tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Tillgångar som uppfyller ovanstående kriterier ska redovisas som en tillgång, oavsett om de har förvärvats eller upparbetats internt inom företaget. För internt upparbetade tillgångar finns vissa begränsningar, och internt upparbetade vär-

den avseende goodwill, varumärken, kundlistor och liknande får inte redovisas i balansräkningen.

Andra utgifter av en viss karaktär som inte får redovisas som immateriell tillgång är t.ex. utgifter för:

- grundforskning
- igångsättning av en verksamhet eller ett företag
- ökning av aktiekapitalet
- utbildning
- reklam och/eller säljfrämjande åtgärder
- omlokalisering eller omorganisering av delar av ett företag eller hela företaget.

Anskaffningsvärde för immateriella tillgångar

Anskaffningsvärdet för en immateriell tillgång motsvarar i sin enklaste form det pris som betalas, inklusive eventuella tullavgifter och utgifter för rådgivning. Eftersom värdet inte avser en materiell tillgång måste det som aktiveras kopplas till en utgift avseende t.ex. konsultarvoden. Vid aktivering av internt arbete måste de aktiverade utgifterna vara tydligt avgränsade från löpande utgifter. En avgränsning kan t.ex. bestå av en avdelning, en kostnadsenhet, ett projekt eller utgifter för en anställd som enbart arbetar med utveckling.

Avskrivning och nedskrivning av immateriella tillgångar

En immateriell tillgång ska skrivas av systematiskt under nyttjandeperioden; normalt används en avskrivningsperiod på 3–5 år. Avskrivningsperioder på längre än 20 år förekommer endast undantagsvis, men i det fall avskrivningstiden överstiger 20 år för immateriella tillgångar (inklusive goodwill) ska värdet fastställas årligen genom beräkning av återvinningsvärdet.

Om det redovisade värdet överstiger det beräknade återvinningsvärdet ska värdet på den immateriella tillgången skrivas ned. Nedskrivningen belastar årets resultat.

Återvinningsvärde avser det högsta av en tillgångs nettoförsäljningsvärde och nyttjandevärde:

- *Nettoförsäljningsvärde* är det pris som företaget beräknas kunna uppnå vid en försäljning av tillgången till en oberoende och kunnig (välinformerad) motpart. Avdrag ska göras för direkta försäljningsutgifter.
- *Nyttjandevärde* är nuvärdet av de uppskattade framtida betalningar som företaget förväntas tillgodogöra sig genom att använda tillgången. Nyttjandevärdet erhålls genom att man beräknar nuvärdet av framtida nettobetalningar. Beräkningen ska baseras på rimliga och verifierbara antaganden, på tillgången i befintligt skick samt med en diskonteringsränta som motsvarar marknadens bedömning av ränta och risk förknippad med den särskilda tillgången.

Vid ett förvärv av en verksamhet motsvarar värdet utöver nettot av identifierbara tillgångar och skulder (goodwill) det nettoförsäljningsvärde den immateriella tillgången har vid just det tillfället. Vid andra tillfällen är det betydligt svårare att uppskatta nettoförsäljningsvärdet på immateriella tillgångar, eftersom det sällan finns en marknad för dessa. I praktiken innebär detta att återvinningsvärdet oftast beräknas utifrån nyttjandevärdet.

Framtida betalningar går i princip endast att beräkna om den immateriella tillgången är knuten till en kassagenererande enhet. Goodwill kan normalt direkt hänföras till ett företag eller en rörelse som är avgränsad och det går att identifiera framtida betalningar. För immateriella tillgångar som avser aktiverade utgifter för utvecklingsarbeten är det betydligt svårare att identifiera framtida betalningar, och i realiteten är det omöjligt att beräkna nyttjandevärde. Därmed är det inte möjligt att anta en avskrivningsperiod som är längre än 20 år.

Igångsättningsutgifter

I nystartade företag är det vanligt att man anser att utgifter för att starta och etablera verksamheten borde aktiveras som en tillgång. De utgifter som ett företag ofta överväger att aktivera är juridiska kostnader för att starta företaget, utgifter för rekrytering av personal och framtagande av firmanamn samt löpande utgifter under en uppstartsperiod, innan verksamheten har börjat generera inkomster.

Denna typ av utgifter kan dock inte redovisas som immateriella tillgångar, utan ska redovisas som en kostnad direkt.

Utgifter för forskning och utveckling

Forskning och utveckling (FoU) syftar till att öka kunskaps- och tekniknivån i ett företag, och FoU-utgifter som har betydelse för bedömningen av företagets långsiktiga resultat och ställning ska anges i årsredovisningen. Enligt ny svensk redovisningspraxis ska dock utgifterna för forskning och för utveckling behandlas olika.

Forskning definieras som planerat och systematiskt sökande som kan ge ny vetenskaplig eller teknisk kunskap och insikt. Utveckling definieras däremot som tillämpning av forskningsresultat eller annan kunskap för att åstadkomma nya eller väsentligt förbättrade material, konstruktioner, produkter, processer, system eller tjänster innan kommersiell produktion eller användning påbörjas.

Utgifter för forskning får inte tas upp som en tillgång i balansräkningen, utan ska kostnadsföras när de uppkommer. Utgifter för utveckling ska däremot tas upp som en immateriell tillgång i balansräkningen, under förutsättning att följande kriterier är uppfyllda:

- Det är tekniskt möjligt för företaget att färdigställa den immateriella tillgången så att den kan användas eller säljas.

- Företaget avser att färdigställa den immateriella tillgången och använda eller sälja den.
- Företaget har förutsättningar att använda eller sälja den immateriella tillgången.
- Den immateriella tillgången medför att framtida ekonomiska fördelar för företaget sannolikt ökar. (Företaget ska bl.a. kunna påvisa att det finns en marknad för det som produceras med den immateriella tillgången eller för den immateriella tillgången som sådan. När tillgången avses att användas internt ska dess användbarhet kunna påvisas.)
- Det finns erforderliga och adekvata tekniska, finansiella och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och för att använda eller sälja den immateriella tillgången.
- Företaget kan på ett tillförlitligt sätt beräkna de utgifter som kan hänföras till den immateriella tillgången.

Rättigheter och licenser

Den troligen vanligast förekommande formen av rättigheter och licenser gäller rätten att använda programvaror. Andra exempel är rättigheten att använda vissa varumärken, utgivningsrätter för tidningar och publikationer, licenser att använda radiofrekvenser etc.

Någon förenklat kan sägas att huvudregeln när det gäller redovisning av rättigheter och licenser är att rättigheter och licenser som ett företag förvärvar från extern part kan tas upp som en tillgång i balansräkningen. Däremot ska internt upparbetade utgifter för rättigheter och licenser redovisas som en kostnad när de uppkommer.

Goodwill

Goodwill som uppkommer i samband med företags- och rörelseförvärv förklaras ofta av förväntade framtida ekonomiska fördelar av förvärvet.

Dessa kan ha sin grund i samordning av förvärvade tillgångar eller också kan de motsvaras av tillgångar som var för sig inte uppfyller kriterierna för att redovisas i balansräkningen, men som förvärvaren betalat för vid förvärvet. Goodwill som uppkommer i samband med förvärv av ett företag benämns koncernmässig goodwill, medan goodwill som uppkommer i samband med förvärv av rörelse benämns inkråmsgoodwill.

Koncernmässig goodwill

Vid företagsförvärv övertar koncernen indirekt det förvärvade företags tillgångar och skulder. I samband med förvärvet värderas övertagna tillgångar och skulder till verkligt värde, vilket inte alltid överensstämmer med bokfört värde i det köpta företaget. Sådana skillnader mellan bokfört och verkligt värde är vanliga när det gäller t.ex. fastigheter, varumärken, patent och andra immateriella rättigheter. Skillnaden kallas koncernmässigt över- eller undervärde och redovisas som en tillgång eller skuld i koncernredovisningen. Koncernmässiga över- och undervärden skrivs av/upplöses i enlighet med hanteringen av den underliggande tillgången eller skulden.

Mellanskillnaden mellan köpeskillingen och nettovärdet av övertagna tillgångar och skulder benämns koncernmässig goodwill. Om nettovärdet av förvärvade tillgångar och skulder överstiger köpeskillingen redovisas en negativ goodwill. Negativ goodwill uppstår t.ex. vid förväntan om framtida förluster eller utgifter, som vid förvärvstidpunkten inte kan redovisas som skuld.

Inkråmsgoodwill

Inkråmsgoodwill kan uppstå vid förvärv av en rörelse i de fall den erlagda köpeskillingen inte kan fördelas ut på tillgångar och rättighet med ett redovisningsmässigt värde. Inkråmsgoodwill uppstår till följd av en förväntan på framtida övervinster. Förväntan på övervinster uppstår i och med att företaget, jämfört med sin nuvarande situation, erhåller marknadsmässiga fördelar eller syn-

ergier, vilka inte skulle ha uppstått om förvärvet inte hade genomförts.

Redovisning av goodwill

Goodwill redovisas i balansräkningen till sitt anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning. Goodwill skrivs av över dess nyttjandeperiod och, som nämnts ovan, kan nyttjandeperioden normalt sett inte överstiga tjugo år.

REDOVISNING AV INCITAMENTSPROGRAM

Incitamentsprogram för ledande befattningshavare och annan personal har under senare år blivit mycket vanliga i svenska aktiemarknadsbolag. En översiktlig genomgång ger vid handen att fler än hälften av företagen på Stockholmsbörsen har ett eller flera aktierelaterade incitamentsprogram. Även i många tillväxtföretag tillämpas olika typer av incitamentsprogram för att attrahera och behålla välutbildad arbetskraft. (En utförlig beskrivning över olika belöningssystem för medarbetare återfinns i CONNECT-skriften *Att bedöma och motivera medarbetare i tillväxtföretag* – IVA-R 431.)

Nedan kommer vi därför att fokusera på hur olika typer av incitamentsprogram ska redovisas.

Aktierelaterade program

De grundläggande bestämmelserna om emissioner av aktier, konvertibla skuldebrev och skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning finns i aktiebolagslagen (ABL) och i lagen om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag (Leolagen). ABL tillåter ännu inte emissioner av fristående teckningsoptioner. Vid emissioner i samband med incitamentsprogram brukar detta hanteras på så sätt att emissionen riktas till t.ex. ett dotterföretag, som avskiljer optionerna och överlåter dessa till de medarbetare som omfattas av programmet. Detta är även en vanlig metod för att tillgodose

intresset av att nyanställda ska kunna delta i ett redan etablerat konvertibel- eller optionsprogram, i och med att dotterföretaget i ett senare skede kan överlåta konvertiblerna alternativt optionerna till nyanställda.

Vid nyemission av aktier som ska betalas kontant har aktieägarna som huvudregel företrädesrätt till de nya aktierna. Detsamma gäller vid emission av skuldebrev mot kontanter, när aktier kan komma att träda in i stället för skuldebrev eller nytecknas på grund av optionsrätt. Av avgörande betydelse för incitamentsprogram är att stämman kan besluta att emissionen ska ske med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt och i stället riktas till någon annan, t.ex. personalen.

Beslut om emissionen ska som huvudregel fattas av bolagsstämman. Det är emellertid också möjligt för stämman att bemyndiga styrelsen att fatta ett emissionsbeslut, samt för styrelsen att fatta ett emissionsbeslut under förutsättning av stämmans godkännande i efterhand.

Under 2002 har Aktiemarknadsnämnden (AMN) gjort ett principuttalande om incitamentsprogram (AMN 2002:1). Detta uttalande är vägledande för aktiemarknadsbolag och företag med spritt ägande och har i vissa fall strängare krav än ABL, t.ex. när det gäller beslutsformer. Uttalandet omfattar bl.a. följande:

- beslutsformer
- utspädning
- kostnader (avseende syntetiska optioner)
- prissättning
- tilldelningens storlek
- styrelseledamöters deltagande.

Vinstandelsstiftelse

Genom vinstandelssystem kan de anställda ta del av företagets vinst. Vinstandelarna kan utbetalas direkt till den anställde (jämför med avsnittet om bonus nedan) eller överföras till en vinstandelsstiftelse som sedan placerar och utbetalar vinstandelen till den anställde.

Företaget betalar särskild löneskatt på bidrag till en vinstandelsstiftelse, och den anställde beskattas som för inkomst av tjänst vid utbetalning från stiftelsen.

Kostnaden för vinstandelar, inklusive särskild löneskatt, redovisas under den period den tjänas in. Detta innebär att företaget ska redovisa en reserv för denna utbetalning i samband med årsbokslutet, även om den exakta storleken på vinstandelarna är känd först efter årsbokslutet.

Bonus

Bonuslön är fortfarande en vanlig form av belöningssystem. Bonusen är skattepliktig för den anställde när den betalas ut och blir skattemässigt avdragsgill för företaget när den tjänas in. Företaget betalar vanliga sociala avgifter på bruttoloppet, och den anställda beskattas för bonusen som inkomst av tjänst.

Bonuslön hanteras redovisningsmässigt på samma sätt som vanlig lön. Detta innebär att bonuslönen plus sociala avgifter kostnadsförs under den period den tjänas in. Normalt sett betalas bonusen ut först efter verksamhetsårets utgång, vilket innebär att företaget redovisar en upplupen kostnad för intjänad, men ännu inte utbetald, bonus.

Konvertibla lån (personalkonvertibler)

Ett konvertibelt skuldebrev är ett lån – vanligen ett obligations- eller förlagslån – där innehavaren efter en viss tid har rätt att byta skuldebrevet mot nyemitterade aktier i företaget. Utbytet mot aktier sker till en i förväg bestämd konverteringskurs. En konverteringskurs som t.ex. bestäms till 100 kronor innebär att innehavaren måste lämna ifrån sig konvertibler motsvarande 100 kronor i nominellt värde för att få byta till sig en aktie. Konverteringskursen är vanligen högre än aktiekursen vid emissionstillfället.

Under tiden fram till utbyte eller inlösen löper konvertiblerna med en fast ränta. Denna ränta är oftast lägre än marknadsräntan, eftersom konver-

teringsrätten anses ha ett visst värde. Värdet på konvertibeln kan således sägas bestå av en obligations- och en aktiedel.

Aktiebolagslagens kapitel 5 reglerar vad som gäller för konvertibla skuldebrev. Bland annat kan nämnas att betalning för en konvertibel inte får understiga det nominella värdet på de aktier som utlämnas vid ett byte, om ej mellanskillnaden täcks genom kontant betalning vid utbytet.

Skulden rubriceras som ett konvertibelt lån och redovisas bland långfristiga skulder. I och med att räntan understiger marknadsräntan görs en beräkning av låneskuldens storlek på basis av marknadsräntan. Skillnaden mellan det beräknade lånebeloppet och det uppburna beloppet förs till reservfonden som överkurs på de aktier som eventuellt kan komma att utfärdas senare.

Företaget redovisar löpande en räntekostnad för skulden; intjänad, men inte utbetald, ränta redovisas som en upplupen kostnad. Dessutom räknas den beräknade låneskulden upp under lånets löptid så att det redovisade skuldbeloppet vid förfallodagen överensstämmer med det nominella lånebeloppet. Företaget redovisar således en räntekostnad som motsvarar en marknadsränta, trots att ränteutbetalningen är lägre.

Om personalen sedan byter ut konvertiblerna mot aktier, överförs konvertibelns nominella belopp till eget kapital på samma sätt som vid en nyemission.

Teckningsoptioner

Ett aktiebolag kan inte själv utfärda enbart teckningsoptioner. Däremot är det möjligt att utfärda skuldebrev med avskiljbar optionsrätt till nyteckning, även kallat optionslån. Detta instrument fungerar mer eller mindre på samma sätt som konvertibla skuldebrev, men med fördelen att de anställda inte behöver tillföra lika mycket pengar och att personen betalar in beloppet kontant när aktierna tecknas.

Aktiemarknadsnämnden har i ett uttalande sagt att det inte finns något minimibelopp till vil-

ket lånet måste uppgå. Därmed kan ett företag binda ett stort antal optioner till ett lån på 1 krona. Det finns heller inte något krav på att skuldebrevet måste löpa lika länge som optionsrätten. Därmed kan skulden mer eller mindre betalas tillbaka direkt. Den konstruktion som många företag valt är att låta ett dotterföretag teckna lånet och att därefter avskilja optionsrätterna och sälja dessa till de anställda.

Reglerna för skuldebrev med fristående teckningsoptioner behandlas i aktiebolagslagens kapitel 5. I princip gäller samma regler som för konvertibla skuldebrev.

Skuldebrevet redovisas som en skuld och ränta belastar resultatet. Om räntan avviker från marknadsräntan ska skulden diskonteras och redovisas på motsvarande sätt som för konvertibla skuldebrev.

Värdet på optionen, vilket är det personalen betalar för, förs direkt mot reservfonden. Därefter händer inget förrän innehavaren beslutar att utnyttja sin rätt att teckna aktier i företaget. Vid detta tillfälle redovisas en nyemission på samma sätt som när man gör en vanlig nyemission i företaget.

Personaloptioner

Med personaloption menas att den anställde får rätt att förvärva en aktie i framtiden till ett bestämt pris. Rätten att förvärva aktien kan normalt inte överlätas, och den förutsätter också att optionsinnehavaren är anställd vid löstidpunkten. Det vanliga är att den anställde inte betalar något för optionen, och enligt lagstiftningen ska en sådan option beskattas som inkomst av tjänst när den utnyttjas. Detta betyder att all värdestegring under innehavstiden betraktas som en löneförmån, och arbetsgivaren är skyldig att erlägga sociala avgifter på beloppet. Förmånen uppgår till skillnaden mellan marknadsvärdet på den underliggande aktien vid tidpunkten för utnyttjandet och det lösenpris som skall erläggas för aktien.

En personaloption av detta slag innebär såle-

des i princip att den anställde inte kan påräkna en förmånligare beskattning än vid ett vanligt bonusavtal.

Det har diskuterats att värdet av optionen som den anställde erhåller skulle redovisas som en personalutgift i samband med att optionen delas ut. Praxis är dock att optionen inte redovisas i balans- eller resultaträkningen vid utfärdandet, utan att optionsprogrammet endast beskrivs i en not till årsredovisningen.

När den anställde utnyttjar optionen (förutsatt att det är en teckningsoption) redovisas transaktionen som en nyemission, med undantag för att arbetsgivaravgifter som företaget betalar avseende optionens värde redovisas som en personalkostnad.

Syntetiska optioner

En syntetisk option innebär att ett företag träffar avtal med sina anställda om att vid en framtida tidpunkt utbetala ett kontantbelopp motsvarande skillnaden mellan kursen på företagets aktier och ett jämförelsebelopp.

Praxis är att den som erbjuds köpa syntetiska optioner betalar en ersättning. För företaget utgör denna ersättning en intäkt. Mot denna intäkt ska kostnaden för företagets åtagande ställas. Företagets åtagande redovisas vanligen som en långfristig skuld eller som en avsättning i balansräkningen.

Om den anställde köper den syntetiska optio-

nen till ett värde som understiger optionens verkliga värde ska skillnaden kostnadsföras och redovisas som en personalkostnad.

Efter utställandet ska företaget värdera åtagandet löpande. Om åtagandet ökar i värde redovisas detta som en personalkostnad. Om åtagandet minskar på grund av sjunkande aktiekurser, redovisas minskningen som en negativ personalkostnad. Optionen ska värderas enligt någon av de vedertagna modeller som används för värdering av långfristiga optioner.

Köptioner

Om optionen inte är knuten till anställningen, och dessutom överlåtelsebar, blir optionen mer en traditionell köption. Den behandlas då som en teckningsoption enligt ovanstående beskrivning.

Om den anställde erhåller optionen utan ersättning, eller till en ersättning som är lägre än verkligt värde, inträder beskattning som lön redan vid den tidpunkt när den anställde får optionen. Det belopp som då beskattas är skillnaden mellan optionens marknadsvärde och den optionspremie som den anställde eventuellt erlägger. All värdestegring därefter kommer att bli beskattad i inkomstslaget kapital, med vissa undantag.

Köptionen avser överlåtelse av redan utgivna aktier och kräver därmed medverkan av en utomstående part eller huvudaktieägarna, vilka överlåter sina aktier till ett i förväg bestämt pris.

6. Övrig finansiell rapportering

INTERN UPPFÖLJNING OCH INFORMATION TILL STYRELSE

Ett företags rapporteringsprocess består oftast av ett antal delar, vilka presenteras nedan.

Rapportering av (månatligt) verksamhetsutfall

Rapportering av verksamhetsutfall görs månatligen för genomgång av ledning och styrelse. I större företag produceras oftast dessutom en "flash"-rapport över de viktigaste resultatposterna, t.ex. omsättning och operativt resultat, ett par arbetsdagar efter respektive periods slut innan det slutliga kompletta siffermaterialet med förklarande kommentarer framställts.

För en koncern sker rapportering av dessa be-
lopp i ett koncernredovisningssystem, varefter konsolideringsarbete äger rum. Konsolideringen, dvs. sammanställningen av koncernresultat- och balansräkning efter eliminering av koncerninterna mellanhavanden och koncerninternt genererade vinster, sker ofta på flera nivåer i en större koncern.

Det är viktigt att alla rapporter i tid enligt fastställd tidtabell för att analys ska hinna ske innan material måste distribueras till styrelse och innan kvartalsrapporter ska ges ut (för börsnoterade företag).

Rapporterna gäller normalt resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys.

Nedan följer ett exempel på en mall för avrapportering av analyskommentarer till månads-/kvartalsbokslut. Avrapportering sker normalt till VD i ett mindre företag och till koncernens ekonomichef i en koncern. Sammandrag av viktigare punkter från denna rapportering ställs samman till en presentation för styrelsen.

Ny Teknik AB	
Datum:	
Period:	
Från:	(Namn)
Till:	(Namn)
Cc:	(Namn)
Beskrivning	Kommentarer
Försäljning	
Bruttomarginal	
Rörelseresultat (resultat före finansnetto och skatt)	
Rörelsekapital	
Kunder/ orderingång	
Risker & möjligheter	
Investeringar	
Personal	
Kassaflöde	
Övriga väsentliga frågor	

Kommentarer (analys) bör göras enligt följande:

- månadsvis – i relation till utfall för samma månad föregående år samt jämfört med budget,
- kvartalsvis – i relation till utfall för samma kvartal föregående år samt jämfört med budget.

Kommentarerna bör omfatta följande:

- förhållanden som skulle ha påverkat föregående månads/kvartals resultat och ha rapporterats då om de varit kända
- poster som kan komma att belasta kommande perioders resultat på grund av t.ex. risk för övervärdering av tillgångar eller utgift för potentiella kundreturer vilka inte har belastat periodens resultat.

Budget

De flesta företag gör en budget för varje räkenskapsår, som i sin tur bör bygga på en affärsplan och verksamhetens strategiska mål. Budgeten sammanställs vanligen på hösten för företag som redovisar enligt kalenderår.

Budgeten innehåller normalt en fullständig månatlig resultaträkning och för en del företag även kassaflöde och balansräkning. Om ingen balansräkning ingår görs normalt en budget för vissa viktiga balansposter, t.ex. rörelsekapitalposter som kundfordringar, lager, likvida medel och leverantörsskulder. Dessutom brukar en investeringsbudget göras för att uppskatta kommande avskrivningsbelopp samt kassaflöde.

Budgeten omarbetas inte under året. När förändringar sker i omvärlden och nya bedömningar görs kallas detta normalt för prognos. På senare år har dock många företag avskaffat den årliga budgeten och i stället ersatt den med tolv månaders rullande prognoser (se nedan).

Prognos

Prognoser görs oftast kvartalsvis. Ofta görs de för resten av kalenderåret (= budgetåret) i samband med kvartalsvis rapportering av aktuellt verksamhetsutfall.

Ibland görs prognosen *före* kvartalsrapporteringen. Fördelen med upprättande av prognos *efter* kvartalsrapporteringen är dock ökad precision och kvalitet, eftersom verkligt utfall från senaste kvartal är tillgängligt. För att kunna hålla en hög kvalitet i prognosen är denna normalt mindre omfattande än en rapportering av verkligt verksamhetsutfall.

På senare år har tolv månaders rullande prognoser blivit populära. Då avser prognosen *inte* innevarande räkenskapsår, utan sträcker sig tolv månader framåt i tiden med början från aktuellt kvartal.

Strategisk plan

En strategisk plan sträcker sig normalt över 2–4 år. I denna kläs affärsplanen och företagets vision i belopp. Första året i den strategiska planen ska överensstämma med budget/prognos.

INFORMATION TILL ÄGARE OCH RISKKAPITALISTER

För information till ägare – t.ex. riskkapitalister som inte är insatta i företagets dagliga verksamhet – krävs en strukturerad och överskådlig återkommande rapportering.

För att kunna göra en finansiell analys behöver de t.ex. följande:

- realistiska bedömningar av marknads- och försäljningsutgifterna
- realistisk analys av täckningsbidrag
- realistisk känslighetsanalys.

Marknads- och försäljningsaktiviteter är oftast omfattande, och vad som prioriteras bland dessa

är avgörande för hur ett ungt företag ska lyckas göra sig välkänt.

En analys av täckningsbidrag är det svårare att göra detta för ett ungt företag, eftersom man inte har så lång historik att förlita sig på.

Känslighetsanalyser bör upprättas utifrån olika scenarier med olika alternativ för de variabler som är väsentliga för den aktuella verksamheten. Det kan röra sig om efterfrågad volym, prissättning, personalstyrka, råvarupriser, ränteläge, etc.

INFORMATION TILL BANKER VID FINANSIERING

Banker och kreditinstitut är beroende av bl.a. nedanstående information som underlag för sitt beslut att bevilja eller avslå kreditgivning:

- ”verkligt värde” på tillgångar
- soliditet
- eget kapital
- likviditet
- nuvarande, tidigare och budgeterad lönsamhet
- tillväxttakt i lönsamhet och omsättning
- återbetalningsförmåga och framtida kassaflöde.

Banken behöver veta vilket det ”verkliga värdet” på tillgångarna skulle vara om verksamheten skulle läggas ned, dvs. vilket marknadsvärde de tillgångar har som banken har som säkerhet för sina lån. Bankens säkerhet i form av företagets tillgångar är den utväg som finns för banken att få sina utgivna krediter täckta, om företagets återbetalningsförmåga fallerar.

Soliditet (se nyckeltalsdefinitioner nedan) avser förhållandet mellan intern respektive extern finansiering.

Likviditet avser den kortsiktiga betalningsförmågan, dvs. hur företaget klarar att betala sina leverantörer, löner, skatter m.m. genom försäljning av tjänster och produkter. Om företaget inte

klarar sina åtaganden befinner man sig i en obeståndssituation, och då kan leverantörer och borgensägare begära att företaget försätts i konkurs.

Bedömd lönsamhet, utifrån förväntad tillväxttakt, ger underlag för att se vilket kassaflöde som kan genereras och därmed vilken betalningsförmåga företaget bör kunna ha framöver.

Det är viktigt att finansieringsbehovet löses långsiktigt via aktieägare eller bank, så att företaget inte riskerar en obeståndssituation och/eller teknisk likvidationsplikt enligt aktiebolagslagen på grund av tynande eget kapital.

NYCKELTAL

Genom nyckeltal får man fram relationerna mellan olika rapporterade belopp, t.ex. avkastningen på sysselsatt kapital och andelen forskning och utveckling. Dessa nyckeltal underlättar jämförelser med företag av olika storlek i branschen. Genom att se på branschgenomsnitt kan man sätta upp nyckeltalsmål för verksamheten.

Finansiella nyckeltal används framför allt för att beskriva ett företags utveckling över tiden. Olika nyckeltal kan dock vara mer eller mindre lämpade för att beskriva utvecklingen i ett företag.

Nedan presenteras några nyckeltal för rörelse-drivande företag. Nyckeltalen baseras i huvudsak på bokförda värden och kan således avvika mycket från marknadsmässiga värden.

Avkastningstal

- **Avkastning på eget kapital (Re)**

Definition: Nettovinsten i resultaträkningen i procent av genomsnittligt justerat eget kapital.

I det egna kapitalet inkluderas andel i intresseföretags egna kapital men inte minoritetsandelar⁵.

⁵ Minoritetsandel avser den andel av dotterföretagets aktiekapital som inte ägs av moderföretaget.

Föreligger konvertibla skuldebrev, och är börskursen på aktien sådan att konvertering är sannolik, ska konvertibellånen inkluderas i det egna kapitalet. Deras ränta efter skatt ska då också inkluderas i vinsten. Genomsnittligt eget kapital beräknas normalt som genomsnittet av in- och utgående balans. Om nyemission gjorts vid slutet eller början av året bör genomsnittet vägas med hänsyn till detta.

Måttet avser att beskriva förräntningen av det egna kapital som tillhör aktieägarna i moderföretaget. Därför har minoritetsandelar exkluderats i både resultat och kapital.

I måttet ingår inga dolda reserver eller orealiserade värdestegringsvinster. Det lämpar sig därför inte så bra för att beskriva lönsamheten i rörelsedrivande företag med stora innehav av aktier eller rörelsefrämmande fastigheter. I sådana företag bör företagets resultat- och balansräkning delas upp på en rörelsedel och en förvaltningsdel.

- ***Avkastning på sysselsatt kapital (Rsyss)***

Definition: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader (eller rörelseresultatet plus finansiella intäkter) i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Finansiella kostnader inkluderar räntekostnader, valutakursdifferenser på lån och andra finansiella kostnader. Sysselsatt kapital avser balansomslutningen minskad med icke räntebärande skulder.

Detta mått visar företagets avkastning oberoende av finansieringen, dvs. hur företaget förräntat det kapital som aktieägare och långgivare tillsammans ställt till förfogande.

Måttet förutsätter att företaget klart särskiljer räntefria och räntebärande kort- och långfristiga skulder i sin balansräkning. Om ränta på pensionsskuld inte ingår i räntekostnaderna bör i första hand rörelseresultatet ökas med beräknad ränta på pensionsskulden. Alternativt kan pensionsskulden betraktas som en räntefri skuld och

exkluderas från det sysselsatta kapitalet.

Observera att avkastningen på sysselsatt kapital mäts före skatt medan räntabilitet på eget kapital mäts efter skatt. Detta sker eftersom skattekostnaden är beroende av finansieringen.

En annan skillnad är att avkastningen på eget kapital exkluderar minoritetsandelar i vinst och eget kapital medan dessa inkluderas via beräkningen av avkastningen på sysselsatt kapital. Det senare måttet avser alltså hela koncernen, inte bara majoritetens andel. De båda måtten är därför inte helt jämförbara.

Avkastningen på sysselsatt kapital kan kombineras med andra nyckeltal för att t.ex. belysa sambandet mellan skuldsättningsgrad och avkastning.

- ***Avkastning på operativt kapital***

Definition: Rörelseresultat (före finansiella intäkter och kostnader) i procent av genomsnittligt operativt kapital.

Operativt kapital beräknas som balansomslutningen minskad med likvida medel samt andra räntebärande tillgångar minskade med icke räntebärande skulder. Det motsvarar alltså sysselsatt kapital minus likvida medel och andra räntebärande tillgångar.

Måttet visar rörelsens avkastning oberoende av finansiella tillgångar och oberoende av finansieringen.

Bland finansiella tillgångar inkluderas alla tillgångar vars avkastning redovisas under finansiella intäkter, dvs. räntebärande fordringar samt aktier och andelar. Aktier i intresseföretag som redovisas enligt kapitalandelsmetoden bör i detta sammanhang betraktas som en finansiell tillgång och exkluderas ur både resultatet och kapitalet. Skälet till detta är att resultatandelar och kapitalandelar beräknas med utgångspunkt från intresseföretagets vinst och eget kapital, dvs. efter avdrag för räntor respektive skulder. Avkastningen på in-

tresseföretagsandelar blir alltså inte jämförbar med avkastningen på det operativa kapitalet.

Avkastningen på operativt kapital mäts, liksom avkastningen på sysselsatt kapital, före skatt och utan hänsyn till minoritetsintressen.

Den stora fördelen med detta mått jämfört med avkastningen på sysselsatt kapital är att avkastningen på finansiella tillgångar exkluderas. Dessa kan snedvrída lönsamhetsjämförelser mellan olika företag. Dessutom är likvida medel och räntebärande skulder ofta kommunicerande kärl.

Avkastning på operativt kapital är också ett bra mått för lönsamhetsjämförelser mellan olika divisioner i en koncern, eftersom fördelningen av finansiella tillgångar och skulder med nödvändighet blir godtycklig. Dock är latent skatt oftast inte fördelbar, varför denna post ibland inkluderas.

Avkastningen på operativt kapital kan kombineras med andra nyckeltal som t.ex. rörelsemarginal, kapitalomsättning, soliditet och ebit-multipplar (se vidare i avsnittet ”Kombinationer av nyckeltal”).

- **Avkastning på totalt kapital (Rt)**

Definition: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader (eller rörelseresultatet plus finansiella intäkter) i procent av genomsnittlig balansomslutning.

Detta nyckeltal visar avkastningen på de totala tillgångarna. Det kräver inte kunskap om icke räntebärande skulder.

Problemet med detta mått är att de icke räntebärande skulderna kommer att ingå i kapitalet, trots att rörelseresultatet belastats med en (implicit) räntekostnad för dem. Man kan nämligen säga att det ingår en räntekostnad för t.ex. leverantörsskulderna i varukostnaden. Räntabiliteten på totalt kapital blir därför inte lika jämförbar med marknadsräntorna som räntabiliteten på sysselsatt eller operativt kapital.

Marginalmått

Med marginalmått avses olika resultatmått uttryckta i procent av omsättningen. Eftersom omsättningen inkluderar minoritetsandelar men exkluderar intresseföretagsandelar ska samma sak gälla för respektive resultatmått.

- **Bruttomarginal**

Definition: Bruttoresultatet före avskrivningar i procent av årets fakturering.

Bruttomarginalen visar hur stor del av faktureringen som blivit över för att täcka avskrivningar, räntor, skatt och vinst. Måttet är användbart för jämförelser över tid i ett företag men riskabelt vid jämförelser mellan olika företag, eftersom det påverkas av bl.a. företagets förädlingsgrad och kapitalintensitet.

- **Rörelsemarginal**

Definition: Rörelseresultatet efter avskrivningar i procent av årets fakturering.

Rörelsemarginalen visar hur stor del av faktureringen som blivit över för att täcka räntor, skatt och resultat. Det är dock svårt att jämföra mellan företag, eftersom måttet påverkas av förädlingsgrad och kapitalintensitet. Det bör därför kompletteras med ett mått på kapitalomsättningshastigheten (se nedan).

- **Vinstmarginal**

Definition: Resultat efter finansnetto i procent av årets fakturering.

Vinstmarginalen visar hur stor del av faktureringen som blivit över för att täcka skatt och vinst. Detta mått är dock svårt att använda för jämförelser över tid eller mellan företag, eftersom det påverkas av finansieringen, framför allt av hur

stor del av verksamheten som skuldfinansierats. Mättet påverkas också av ränteändringar eller nyemissioner.

Finansiella mått

- **Skuldsättningsgrad**

Definition: Räntebärande skulder dividerade med eget kapital.

Mättet visar relationen mellan lånat och eget kapital och därmed belåningens hävstångseffekt eller, annorlunda uttryckt, företagets finansiella styrka.

Eftersom det är företagets finansiella styrka som ska mätas bör minoritetsandelen ingå i det egna kapitalet. I den mån det finns större dolda reserver i tillgångar och skulder torde det egna kapitalets andel av sysselsatt alternativt operativt kapital ge en bättre bild av den finansiella motståndskraften.

Ovanstående definition av skuldsättningsgrad inkluderar endast räntebärande skulder. Alternativt kan nettoskulden användas, dvs. de räntebärande skulderna minskade med finansiella räntebärande tillgångar. En mer svårtolkad definition inkluderar också icke räntebärande skulder.

Skuldsättningsgradens främsta användningsområde är vid beräkning av skuldsättningsens bidrag till räntabiliteten på eget kapital.

- **Soliditet**

Definition: Eget kapital inklusive minoritet i procent av balansomslutningen.

Soliditeten är det vanligaste måttet på den finansiella styrkan. Mättet tar inte hänsyn till att latenta skatteskulder inte behöver betalas i samband med förlust. Minoritetens andel i eget kapital bör räknas som eget kapital eftersom minoritetens andel i skulderna inte exkluderas.

- **Räntetäckningsgrad**

Definition: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader dividerat med finansiella kostnader.

Bland de finansiella kostnaderna inräknas kursförluster på utlandslån, eftersom dessa är en form av räntekostnad. Detta mått anger hur mycket vinsten kan sjunka utan att räntebetalningarna kommer i fara.

Räntetäckningsgraden anses av många som ett bättre mått på ett företags finansiella motståndskraft än balansräkningsbaserade soliditetstal, genom att det också beaktar företagets lönsamhet. Mättet påverkas inte heller av tillfälliga förändringar vid balansstidpunkten.

För att visa hur mycket rörelsens resultat kan sjunka utan att förlust redovisas kan även rörelseresultatet efter avskrivningar divideras med finansnettot (operativ räntetäckningsgrad).

Ibland inkluderas amorteringar i nämnaren. Mättet kallas då "fixed charges ratio" eller liknande. Detta förutsätter dock tillgång till låneamorteringar, vilket ofta saknas i Sverige. Om företaget har stora finansiella tillgångar kan avkastningen på dessa exkluderas från vinsten och motsvarande belopp från räntekostnaderna.

Kombinationer av nyckeltal

Det är även vanligt att använda kombinationer av olika nyckeltal för att analysera ett företag. Nämnas kan t.ex.:

- Du Pont-modellen, som innebär att räntabilitet på sysselsatt kapital bryts ner i vinstmarginal och kapitalets omsättningshastighet. Både vinstmarginalen och kapitalet kan brytas ner i ytterligare komponenter.
- Modeller där räntabiliteten på eget kapital är en funktion av räntabiliteten på sysselsatt kapital och skuldsättningsgraden.
- Modeller där rörelsen och nettoskulden värderas var för sig och där nyckeltal baserade på rörelseresultat och operativt kapital används.

PROGNOSER/BUDGETAR

Prognoser (se ”Intern uppföljning och information till styrelse” ovan) lämnas normalt endast internt inom företaget och i vissa intervall, t.ex. kvartalsvis. Enligt årsredovisningslagen finns det krav att i viss mån uttala sig om förväntad framtida utveckling för företaget, och börsföretag ger ibland utökad information. Prognoserna bör vara så realistiska som möjligt så att det i efterhand inte uppfattas som att de varit vilseledande för aktieägare och övriga intressenter. När prognos lämnats bör också avvikelser från prognosen förklaras vid en senare rapportering.

Prognoser och budgetar ska vara företagets mål klädda i belopp. De ska beräknas utifrån den marknad som bedöms finnas, förväntad marknadsandel, bedömda nivåer för löner, insatsvaror, räntor, valutakurser och eventuella andra omvärldsfaktorer. Företagsledningen bör därför löpande följa de omvärldsfaktorer som påverkar just deras företags marknadsförutsättningar.

Styrelse och externa intressenter kommer att basera sin tillförlit på budgetar och prognoser utifrån hur väl företaget lyckas leva upp till föregående budgetar/prognoser. Om stora avvikelser förekommit kommer de att vara mer skeptiska och kräva mer underlag till de presenterade beloppen.

7. Krav på finansiell rapportering för noterade företag

INFORMATIONSSPRIDNING/SEKRETESS

För företag vars aktier och liknande värdepapper är noterade vid en börs gäller ett omfattande regelverk. Det grundläggande regelverket är det kontrakt, s.k. noteringsavtal, som upprättas mellan börsen och företaget, vilket reglerar bl.a. informationsspridning, styrelsens sammansättning och vilket regelverk inom redovisningsområdet som ska tillämpas.

Informationsspridningen måste följa stränga sekretesskrav och vara mycket strukturerad så att inte någon ägare gynnas före någon annan. Enligt noteringsavtal med Stockholmsbörsen får inte information som i väsentlig grad skulle påverka värderingen av företagets aktier annat än i särskilda fall lämnas på annat sätt än genom offentliggörande. Företaget ska ha en egen hemsida på Internet där all offentliggjord information från företaget till aktiemarknaden, om inte särskilda skäl föreligger, ska finnas tillgänglig minst ett år tillbaka i tiden. Samtidigt som offentliggörande sker genom media, ska börsen erhålla informationen och företagets hemsida uppdateras.

FINANSIELL RAPPORTERING

Noteringsprospekt

När ett företag ansöker om att noteras upprättas ett s.k. noteringsprospekt. Dessutom gör börsens

revisorer en granskning för att se om företaget är "börsfäihigt" när gäller samordnande koncernfunktioner (informationsavdelning, IT-ansvar, finansfunktion, etc.) och kvaliteter i den finansiella rapporteringen.

Kvartalsrapportering

Kraven på den finansiella rapporteringen är betydligt högre för börsnoterade än för icke noterade företag, då t.ex. delårsrapporter ska lämnas kvartalsvis samt bokslutskommuniké senast inom två månader från rapportperiodens utgång. Bland annat ska väsentliga transaktioner med närstående omedelbart offentliggöras.

Redovisningsnormer

Liksom kraven på finansiell rapportering är större vad gäller frekvens är också kraven högre vad gäller innehållet i lämnad information. Det finns andra redovisningsnormer för mindre företag i form av Bokföringsnämndens lättnadsregler, dvs. lättnadsregler i förhållande till de högre krav som Redovisningsrådet ställer. Svenska noterade företag måste i enlighet med Stockholmsbörsens noteringsavtal följa Redovisningsrådets rekommendationer. (Se även kapitel 2.)

8. Internationell redovisningssed

INTERNATIONELL NOTERING

Företag kan välja att finansiera sig genom en notering på en utländsk börs. Vissa börser kan vara branschriktade och därför utgöra ett naturligt val vid kapitalanskaffning för ett företag i en viss bransch (t.ex. amerikanska Nasdaq för teknik- och IT-företag).

Företag som kan komma att noteras på en utländsk börs i framtiden får vara beredda på att den utländska börsnoteringen medför att annan redovisningspraxis måste tillämpas för de räkenskaper som ges ut till aktieägarna. Detta kan t.ex. medföra att företagets egna kapital och resultat kommer att se väsentligt annorlunda ut efter en konvertering till dessa utländska redovisningsregler jämfört med den ursprungliga svenska redovisningen.

Företaget måste också förse sig med intern eller extern kompetens inom det aktuella regelverket för att kunna sammanställa den finansiella rapporteringen. Ofta består en verksamhet av flera företag som tillsammans utgör en koncern. I en internationell koncern måste de i koncernen ingående företagen fortsatt redovisa enligt lokala krav i respektive tillämpligt land, men för verksamhetens totala konsoliderade räkenskaper tillämpas det regelverk som moderföretagets hemland samt börslistningskraven anger.

REDOVISNINGSRÅDET I RELATION TILL IASB

IASB (International Accounting Standards Board) ger ut redovisningsrekommendationer under be-

nämningen IFRS (International Financial Reporting Standards). IFRS är en ny benämning på internationella redovisningsrekommendationer, vilka tidigare gavs ut under beteckningen IAS (International Accounting Standards). IFRS (inklusive IAS) är ett internationellt regelverk som enligt EU-beslut ska införas för samtliga börsnoterade bolag inom EU. Denna harmonisering inom EU pågår och ska vara slutförd år 2005.

Företag som är noterade på svensk börs ska redan i dag, enligt börskontrakt, tillämpa RR:s rekommendationer. RR:s rekommendationer är i stort sett i överensstämmelse med motsvarande IFRS respektive IAS. Flest specifika avvikelser återfinns när det gäller skatterelaterade frågor på grund av att svensk skatte- och redovisningslagstiftning har ett starkt formellt samband.

VÄSENTLIGA SKILLNADER MELLAN SVENSK REDOVISNINGSSSED OCH US GAAP

US GAAP (GAAP = Generally Accepted Accounting Principles) är ett amerikanskt regelverk som består av flera olika slags rekommendationer. US GAAP måste följas av de företag som är noterade på en börs i USA, t.ex. NYSE (New York Stock Exchange) och Nasdaq.

US GAAP regleras främst av SFAS (Statement of Financial Accounting Standard) som ges ut av FASB (Financial Accounting Standards Board), men även av t.ex. uttalanden från EITF (Emerging Issues Task Force, motsvarar Svenska Redovisningsrådets Akutgrupp), när det gäller särskilda tillämpningsproblem samt av SOP (Statement

of Positions) som utfärdas av den amerikanska revisorsorganisation AICPA:s Accounting Standards Executive Committee (motsvarar Redovisningskommittén hos svenska FAR Föreningen Auktoriserade Revisorer). SOP avser främst branschtillämpning.

Nedan följer några exempel på väsentliga skillnader i redovisningsregler mellan svensk och amerikansk redovisningssed.

Intäktsredovisning

Vägledning för intäktsredovisning enligt svensk redovisningssed finns att hämta i Redovisningsrådets rekommendation RR 11 "Intäkter" samt i RR 10 "Entreprenader och liknande uppdrag". Båda trädde i kraft för räkenskapsår som påbörjas fr.o.m. den 1 januari 2001.

Enligt US GAAP finns mer detaljerade och därmed mer strikta regler för intäktsredovisning, t.ex. för företag som säljer programvara samt för försäljning av fastigheter.

Försäljning av programvara

Det finns ingen särskild svensk rekommendation som behandlar intäktsredovisning avseende försäljning av programvara. Sådan intäktsredovisning följer allmänna regler för redovisning av intäkter eller kan bli föremål för leaseredovisning.

För redovisning enligt US GAAP finns en särskild rekommendation för programvaruföretag, SOP (Statement of Position) 97-2 "Software Revenue Recognition".

Med programvaruföretag menas företag som utvecklar och säljer programvara eller system (software) samt nyttjanderätt för dessa. Även för andra företag i IT-branschen kan SOP 97-2 ge vägledning om redovisning av intäkter, eftersom SOP 97-2 fastställer vilka krav som måste vara uppfyllda för att intäktsredovisning ska få ske.

Det finns särskilda regler för fastställande av leveranstidpunkt för ett antal typfall med olika leveranssätt. Likaså är intäktsredovisningen beroende av om prissättningen är relaterad till antalet

kopior av programvaran som levereras. Det får inte finnas några väsentliga osäkerheter avseende kunds godkännande av leverans, och det får inte heller kvarstå annat än oväsentliga leverantörsåtaganden för att intäktsredovisning ska få ske. Om obetydliga åtaganden kvarstår gentemot kunden får intäktsföring ske, medan kvarstående åtaganden resulterar i att en viss andel av intäktsföringen får skjutas upp eller att återstående utlägg bokförs som upplupen kostnad.

Intäkter från efterföljande serviceavtal (Post-contract Customer Service, PCS) liksom en initial licensavgift ska vanligen intäktsföras proportionellt över avtalsperioden. Under vissa förutsättningar kan dock intäkter hänförliga till efterföljande serviceavtal tillsammans med den initiala licensavgiften intäktsföras vid leverans av programvaran.

När kontraktet innefattar väsentliga åtaganden från leverantören avseende produktens funktionalitet, ska försäljningen bokföras som ett långfristigt kontrakt för vilket intäkt redovisas utifrån färdigställandegraden (percentage-of-completion method).

Utgifter för utveckling

Enligt US GAAP kostnadsförs normalt all utveckling medan utveckling som kommit in i kommersialiseringsfasen i vissa fall måste tillgångsföras enligt svensk redovisningssed (i enlighet med IAS). Dessa svenska regler finns i Redovisningsrådets rekommendation RR 15 "Immateriella tillgångar".

I redovisning enligt US GAAP får det inte finnas några tillgångar i balansräkningen med benämningen "Utveckling". Endast om anskaffningar i samband med utvecklingsarbete visar sig ha något alternativt användningsområde kan de få tillgångsföras, och de ska då redovisas som det tillgångsslag de utgör, t.ex. maskiner eller immateriell tillgång som patent.

Avskrivning av immateriella tillgångar

Enligt svenska regler ska immateriella tillgångar skrivas av på ett systematiskt sätt över tillgångens nyttjandeperiod. Enligt Redovisningsrådets rekommendation 15 "Immateriella tillgångar" gäller antagandet att en immateriell tillgångs nyttjandeperiod kan vara högst 20 år. Enligt årsredovisningslagen kap. 4 § 4 ska ekonomisk livslängd för en immateriell anläggningstillgång anses uppgå till högst fem år. Enligt samma lagrum ska det lämnas upplysning i not om skäl till längre avskrivningstid än fem år.

FASB har kommit med en ny rekommendation när det gäller värdering av immateriella tillgångar (se nedan). Därför arbetar IASB med att anpassa sin standard på detta område för att uppnå samstämmighet. En ändring vad gäller IFRS samt svenskt regelverk avseende immateriella tillgångar i linje med US GAAP-reglerna nedan kan därför förväntas inom ett par år.

Från halvårsskiftet 2001 finns nya US GAAP-regler för redovisning av goodwill och andra immateriella tillgångar. Förut skrevs goodwill av enligt plan, liksom övriga anläggningstillgångar. Enligt nya SFAS 142 ska endast immateriella tillgångar med begränsad livslängd som går att fastställa utifrån lag eller avtal – t.ex. patent, licenser och franchiseavtal – vara föremål för planerig avskrivning. Övriga immateriella tillgångar, som t.ex. goodwill, vilka anses ha en obestämbar livslängd, är inte längre föremål för planerig avskrivning utan föremål för en värdering där nedskrivningsbehov fastställs. Denna värdering måste göras åtminstone i samband med de offentliga kvartalsboksluten. Det finns en fastslagen värderingsmodell – "Benchmark Assessment Process" – i rekommendationen.

Bilaga 1

EXEMPEL PÅ TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Ny Teknik AB

Org.nr xxxxxx-xxxx

BOKSLUTSKOMMENTARER

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Intäktsredovisning

Fakturerad försäljning omfattar försäljning av elektroniska detaljer. Intäkter redovisas när huvudsakligen alla risker och rättigheter som är förknippade med ägandet övergått till köparen, vilket normalt inträffar i samband med leverans.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs; realiserade kursvinster och kursförluster ingår i resultatet. Kursvinster (förluster) på rörelserelaterade fordringar och skulder redovisas som övriga rörelseintäkter (rörelsekostnader).

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt "först in, först ut"-principen (FIFO) och det verkliga värdet på balansdagen. I varulagret ingår pålägg för indirekta tillverkningskostnader.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar. Avskrivningar enligt plan är baserade på tillgångars anskaffningsvärde och beräknade ekonomiska livslängder.

	Avskrivningstid (år)
Immateriella tillgångar	5
Maskiner	10
Inventarier, verktyg och installationer	5

Leasing

Både finansiella och operationella leasingavtal redovisas enligt de regler som gäller för operationella leasingavtal, dvs. årets hyresbetalningar ingår i rörelsens kostnader. Beräknade hyresutgifter för framtida hyresperioder för större leasingavtal specificeras i not.

Utgifter för forsknings- och utvecklingsarbete

Utgifter för forskning belastar rörelseresultatet löpande. Utgifter för utveckling aktiveras när kraven i Redovisningsrådets rekommendation. RR 15 "Immateriella tillgångar" för redovisning i balansräkningen uppfyllts. I övriga fall kostnadsförs utvecklingsutgifter:

Ny Teknik AB

Org.nr xxxxxx-xxxx

NOTER

(Samtliga belopp i tusentals kronor, om inget annat anges)

Not 1. Personal

MEDELANTALET ANSTÄLLDA	2001 Antal anställda	2001 Varav män	2000 Antal anställda	2000 Varav Män

	6	4	5	4

LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2001 Styrelse och verkställande direktör ¹⁾	2001 Varav tantiem och därmed jämsköld ersättning ²⁾	2001 Övriga anställda	2000 Styrelse och verkställande direktör ¹⁾	2000 Varav tantiem och därmed jämsköld ersättning ²⁾	2000 Övriga anställda

Sverige	XX	XX	XX	XX	XX	XX

Totalt	XX	XX	XX	XX	XX	XX

¹⁾ Inkluderar nuvarande och tidigare styrelseledamöter och deras suppleanter samt nuvarande och tidigare verkställande och vice verkställande direktör.

²⁾ Avser endast gruppen definierad under ¹⁾ ovan.

LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR (FORTS.)	2001 Löner och andra ersättningar	2001 Sociala kostnader	2001 Varav pensions- kostnader	2000 Löner och andra ersättningar	2000 Sociala kostnader	2000 Varav pensions- kostnader

Företaget som helhet	XX	XX	XX	XX	XX	XX

Koncernen totalt	XX	XX	XX	XX	XX	XX

Avtal om avgångsvederlag eller liknande förmåner till styrelseledamöter, verkställande direktör eller andra personer i företagets ledning uppgår till XX. Väsentliga villkor i avtalen är...

Not 2. Ersättning till revisor	2001	2000
Deloitte & Touche		
Revisionsuppdrag	XX	XX
Andra uppdrag än revisionsuppdrag	XX	XX
Summa	XX	XX
Not 3. Utgifter för forskning och utveckling		
	2001	2000
Årets kostnadsförda utgifter för forskning och utveckling	3 133	2900
Årets avskrivningar av aktiverade utgifter för utveckling	400	350
Summa	3 533	3 250
Aktiverade utgifter för utvecklingsarbeten	3 250	2 575
Ackumulerade avskrivningar	-750	-350
Summa	2 500	2 225
Not 4. Skatt		
Ej redovisad uppskjuten skatt		
	2001	2000
Uppskjutna skattefordringar		
Avseende ej utnyttjade underskottsavdrag	XX	XX
Ej bokförd uppskjuten skattefordran	XX	XX
Företagets ej utnyttjade underskottsavdrag kan utnyttjas utan tidsbegränsning.		
Not 5. Immateriella anläggningstillgångar		
	Patent samt liknande rättigheter	Aktiverade utgifter för utvecklingsarbeten
Ingående anskaffningsvärden	1 200	2 575
Inköp	343	675
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 543	3 250
Ingående avskrivningar	124	350
Årets avskrivningar	220	400
Utgående ackumulerade avskrivningar	344	750
UTGÅENDE PLANENLIGT RESTVÄRDE	1 199	2 500
Under föregående räkenskapsår redovisades följande belopp avseende:		
Avskrivningar	170	350

Not 6. Materiella anläggningstillgångar			
	Maskiner och andra tekniska anläggningar ³⁾	Inventarier, verktyg och Installationer	Totalt
Ingående anskaffningsvärden	XX	XX	XX
Inköp	XX	XX	XX
Försäljningar/utrangeringar	-XX	-XX	-XX
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	XX	XX	XX
Ingående avskrivningar	XX	XX	XX
Försäljningar/utrangeringar	-XX	-XX	XX
Årets avskrivningar	XX	XX	XX
Utgående ackumulerade avskrivningar	XX	XX	XX
UTGÅENDE PLANENLIGT RESTVÄRDE	XX	XX	XX
Ackumulerade överavskrivningar	XX	XX	XX
BOKFÖRT VÄRDE	XX	XX	XX
Under föregående räkenskapsår redovisades följande belopp avseende:			
Avskrivningar	XX	XX	XX
Not 7. Operationell leasing			
<i>(Ytterligare tilläggsupplysning ska anges om objekt vidareuthyrs samt om en del av leasingavgiften är variabel.) Företaget disponerar enligt hyresavtal maskiner och andra tekniska anläggningar med ett beräknat anskaffningsvärde av xx. Periodens betalda leasingavgifter avseende dessa tillgångar uppgår till xx (xx). Icke uppsägningsbara framtida leasingavgifter avseende dessa hyresavtal förfaller till betalning enligt nedan:</i>			
Inom ett år	XX		
Senare än ett år men inom fem år	XX		
Senare än fem år	XX		
Summa	XX		
<i>En allmän beskrivning av väsentliga leasingavtal omfattande grunderna för att fastställa variabla avgifter, förekomsten av villkor som ger möjlighet att förvärva objekt eller förlänga avtalet, förekomst av indexklausuler i avtalet samt restriktioner avseende exempelvis utdelning, lånemöjligheter och ytterligare leasingavtal.</i>			
Not 8. Förutbetalda kostnader			
	2001	2000	
Förutbetalda hyror	XX	XX	
Övriga poster	XX	XX	
Summa	XX	XX	

Not 9. Förändring i eget kapital				
	Aktiekapital	Överkursfond	Fritt eget kapital	
Belopp vid årets ingång	100		1 299	
Nyemission	10 000	20 000		
Årets resultat			926	
BELOPP VID ÅRETS UTGÅNG	10 100	20 000	2 225	
Not 10. Villkorligt aktieägartillskott				
Uppställt villkor för återbetalning av aktieägartillskott är att det på ordinarie bolagsstämma konstaterats att företaget har fritt eget kapital uppgående till åtminstone föreslagen återbetalning.				
Not 11. Ställda säkerheter för skuld till kreditinstitut				
	2001	2000		
Företagsinteckningar	500	500		
Summa				
Not 12. Skulder till kreditinstitut				
	2001	2000	2001	2000
	Utnyttjat belopp	Utnyttjat belopp	Beviljat belopp	Beviljat belopp
Checkräkningskrediter	1 350	4 880	2 000	5 000
Summa				
Not 13. Upplupna kostnader				
	2001	2000		
Semesterlöneskuld	XX	XX		
Sociala avgifter	XX	XX		
Upplupna räntor	XX	XX		
Övriga upplupna kostnader	XX	XX		
Summa	XX	XX		
Not 14. Förvärv av materiella anläggningstillgångar				
Under året förvärvades materiella anläggningstillgångar för 15 101 varav 2 067 finansierades genom ett leasingavtal.				
Under perioden betald ränta uppgår till XX. Under perioden erhållen ränta uppgår till XX.				

Bilaga 2

DEFINITIONER

<i>Balansdagen</i>	Den sista dagen på ett räkenskapsår, t.ex. den 31 december.
<i>Inbetalningar</i>	Inflödet av pengar, är kopplade till betalningstidpunkten.
<i>Inkomster</i>	Vad företaget får för de varor eller tjänster det säljer; inkomster uppstår vid försäljningstillfället.
<i>Intäkter</i>	Försäljningsvärdet av de prestationer som levereras eller utförs under en viss period.
<i>Kostnader</i>	Anskaffningsvärdet på de resurser företaget förbrukar under en viss period.
<i>Långfristig</i>	Med långfristig fordran eller skuld avses normalt en fordran eller skuld som förfaller till betalning mer än ett år efter balansdagen.
<i>Medelstora företag (BFN:s definition)</i>	Näringsdrivande icke noterade företag i vilka: a) antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren i medeltal överstiger 10 personer, eller b) tillgångarnas nettovärde enligt fastställd balansräkning för det senaste räkenskapsåret överstiger 24 miljoner kronor, och c) nettovärdet av tillgångarna i företaget enligt balansräkningarna för de två senaste räkenskapsåren inte överstiger ett ca 37 miljoner kronor (1 000 gånger prisbasbeloppet under den sista månaden av respektive räkenskapsår), d) antalet anställda hos företaget under de två senaste räkenskapsåren i medeltal inte överstigit 200 personer.
<i>Moderföretag</i>	Ett företag som äger andelar i en juridisk person och som: a) innehar (eller på grund av avtal med andra delägare förfogar över) mer än hälften av rösterna för samtliga andelar, b) har rätt att utse/avsätta mer än hälften av ledamöterna i företagets styrelse/ledningsorgan, c) på grund av avtal, bolagsordning, bolagsavtal m.m. har rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över företaget.
<i>Prisbasbelopp</i>	Enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Prisbasbeloppet uppgick under 2001 till 36 900 kronor.
<i>Redovisningsvaluta</i>	Den valuta i vilken företagets affärshändelserna bokförs. För svenska företag ska redovisningsvalutan vara svenska kronor. I bl.a. aktiebolag får dock redovisningsvalutan i stället vara euro.
<i>Resultat</i>	Beräknas som intäkter (försäljningsvärdet på utförda prestationer) minus kostnader (anskaffningsvärdet på förbrukade resurser) under en viss period.
<i>Små ("10/24") företag (BFN:s definition)</i>	Näringsdrivande icke noterade företag i vilka: a) nettovärdet av företagets tillgångar enligt balansräkningen för företagets senaste räkenskapsår uppgår till högst 24 miljoner kronor, eller b) medelantalet anställda de två senaste räkenskapsåren uppgått till högst 10 personer.
<i>Stora företag (BFN:s definition)</i>	Näringsdrivande icke noterade företag i vilka: a) nettovärdet av företagets tillgångar enligt balansräkningarna för de två senaste räkenskapsåren överstiger ca 37 miljoner kronor (1 000 gånger prisbasbeloppet under den sista månaden av respektive räkenskapsår), b) medelantalet anställda de två senaste räkenskapsåren överstigit 200 personer.
<i>Utbetalningar</i>	Utfödet av pengar är kopplat till betalningstidpunkten.
<i>Utgifter</i>	Vad företaget ger för de resurser det anskaffar; utgifter uppstår vid anskaffningstillfället.

Bilaga 3

FÖRKORTNINGAR

<i>ABL</i>	Aktiebolagslagen
<i>AICPA</i>	American Institute of Certified Public Accountants (ungefär motsvarande FAR)
<i>AMN</i>	Aktiemarknadsnämnden
<i>BFL</i>	Bokföringslagen
<i>BFN</i>	Bokföringsnämnden
<i>EITF</i>	Emerging Issues Task Force (motsvarande RR:s Akutgrupp)
<i>FAR</i>	Föreningen Auktoriserade Revisorer
<i>FoU</i>	Forskning och Utveckling
<i>FASB</i>	Financial Accounting Standards Board
<i>GAAP</i>	General Accepted Accounting Principles (god redovisningssed)
<i>IAS</i>	International Accounting Standards
<i>IASB</i>	International Accounting Standards Board
<i>IFRS</i>	International Financial Reporting Standards
<i>NBK</i>	Näringslivets Börskommitté
<i>PRV</i>	Patent- och registreringsverket
<i>RR</i>	Redovisningsrådet
<i>SFAS</i>	Statement of Financial Accounting Standards
<i>SFF</i>	Sveriges Finansanalytikers Förening
<i>SOP</i>	Statement of Position
<i>ÅRL</i>	Årsredovisningslagen

Bilaga 4

KÄLLOR FÖR MER INFORMATION

<i>AMN 2002:1</i>	Incitamentsprogram
<i>BFNAR 2000:4</i>	Om redovisning av leasingavtal
<i>BFN U96:6</i>	Förvaltningsberättelsens innehåll
<i>FAR</i>	Vägledning – Om årsredovisning i aktiebolag
<i>RR 6:99</i>	Leasingavtal
<i>SFF:s företagsvärderingsgrupp</i>	Finansanalytikernas rekommendationer 2001; Nyckeltal för rörelsedrivande företag

CONNECT i Sverige

CONNECT har till uppgift att genom frivilliga insatser sammanföra entreprenörer med de finansiella, tekniska och företagsutvecklande resurser de behöver för att skapa och utveckla tillväxtföretag i Sverige. Detta sker genom lokala aktiviteter som de regionala CONNECT-nätverken utför samt genom större aktiviteter som nätverken genomför tillsammans med CONNECT Sverige.

CONNECT-verksamheten i Sverige består i dag av de regionala nätverken CONNECT Stockholm, CONNECT Väst, CONNECT Skåne, CONNECT Uppsala, CONNECT Norr, CONNECT Sydost, CONNECT Mälardalen och CONNECT Halland samt av CONNECT Sverige, en projektgrupp inom Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

CONNECT Sverige fungerar som ett stöd och en resurs för de regionala nätverken. Dessutom organiserar projektgruppen aktiviteter på riksplanet i samarbete med nätverken när det krävs fler aktörer än vad dessa vanligtvis kan mobilisera. Vidare producerar CONNECT Sverige en skriftserie på aktuella teman för tillväxtföretag.

De aktiviteter CONNECT regelbundet genomför inkluderar:

- Möt en forskare
- Möt en entreprenör
- Möten kring CONNECT-skrifterna
- Språngbrädor
- Finansieringsföreläsningar
- Partnerskapsföreläsningar
- Kurser och seminarier.

De regionala nätverken finansieras genom medlemsavgifter från professionella tjänsteföretag, industriföretag, riskkapitalbolag och enskilda medlemmar samt genom avgifter på olika partnerpaket som medlemmarna erbjuds att köpa. Entreprenörer och nya tillväxtföretag behöver inte vara medlemmar för att få hjälp i nätverken. CONNECT Sverige finansieras i huvudsak av Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling, Industrifonden samt Föreningen Svenskt Näringsliv.

För ytterligare information, se CONNECTs hemsida: www.connectsverige.se.

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är en fristående akademi med uppgift att främja tekniska och ekonomiska vetenskaper samt näringslivets utveckling. I samarbete med näringsliv och högskola initierar och föreslår IVA åtgärder som stärker Sveriges industriella kompetens och konkurrenskraft. För ytterligare information, se IVA:s hemsida: www.iva.se.

•

Industrifonden verkar för lönsam tillväxt och förnyelse av det svenska näringslivet. Detta sker genom finansiering via olika typer av lån eller ägarkapital till främst små och medelstora företag. En finansiering från Industrifonden är skräddarsydd för varje enskilt företags eller projekts behov och kombineras alltid med kompetent rådgivning. För ytterligare information, se Industrifondens hemsida: www.industrifonden.se.

•

Föreningen Svenskt Näringsliv är företagets företrädare i Sverige med uppdraget att öka förståelsen för företagets verklighet och att verka för att företag i Sverige skall ha bästa möjliga villkor för att verka och växa. Svenskt Näringsliv arbetar med opinionsbildning och kunskaps-spridning, utvecklar nya idéer och tar fram konkreta förslag för att skapa ett bättre klimat för företagsamheten. För ytterligare information, se Svenskt Näringslivs hemsida: www.svensktnaringsliv.se.

KUNGL. INGENJÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN
Royal Swedish Academy of Engineering Sciences

